

LANDSBYGDSUTVECKLING I STRANDNÄRA LÄGEN

ÖP2030
Översiktsplan för Piteå

LIS

Landsbygdsutveckling i strandnära läge (LIS) – Miljökonsekvensbeskrivning antagandehandling

Tematiskt tillägg översiktsplan för

Piteå kommun

Miljökonsekvensbeskrivning (MKB)

Dokumentnamn	Dokumenttyp	Senast reviderad	Beslutsinstans
Landsbygdsutveckling i strandnära läge (LIS) – Miljökonsekvensbeskrivning antagandehandling	Plan		Kommunstyrelsen
Dokumentansvarig/processägare	Version	Diarienummer	Giltig till
Samhällsbyggnad	1		
Dokumentinformation	Landsbygdsutveckling i strandnära läge (LIS) – Miljökonsekvensbeskrivning antagandehandling		
Dokumentet gäller för	Landsbygdsutveckling i strandnära läge (LIS) – antagande		

Sammanfattning

Piteå kommun har tagit fram ett tematiskt tillägg till översiktsplanen, avseende landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS). Sammanlagt föreslås 34 områden som av kommunen har bedömts vara lämpliga för utveckling av landsbygden och som har bedömts vara av begränsad omfattning så att strandskyddets syften fortfarande tillgodoses. Denna handling är en miljökonsekvensbeskrivning (MKB), vars syfte är att redovisa och utreda de miljökonsekvenser som ett genomförande av det tematiska tillägget kan antas medföra, det vill säga en exploatering i utpekade LIS-områden, jämfört med nollalternativet. Nollalternativet i MKB innebär att det tematiska tillägget inte genomförs.

Påverkan på mark, landskap, kulturmiljö, djur, växter och vattenmiljöer beror till stor del på lokalisering och detaljutformning. Risk för negativ påverkan finns i både nollalternativet samt i det tematiska tillägget, men det bedöms vara relativt enkelt att undvika konflikter genom detaljstudier i den fortsatta planprocessen. Åtgärder kan också genomföras för att minska eller eliminera de negativa konsekvenserna. Nedan sammanfattas konsekvenserna för bedömda miljöaspekter.

Metod och urval

En betydande del av arbetet med att begränsa och analysera LIS-utpekandets miljöpåverkan återfinns i den metod som har använts för att ta fram områdena. Metoden medför att de mest värdefulla och känsliga områdena för påverkan har undantagits i ett tidigt skede. Miljöaspekter och hållbar utveckling har sedan gått som en röd tråd genom framtagandet av LIS-planen och för varje område finns ett analysavsnitt där förslaget och dess konsekvenser analyseras.

Riksintressen

Om ett område är av riksintresse för flera ändamål, måste en avvägning göras och det riksintresse som bäst främjar en långsiktig hushållning med marken, vattnet och den fysiska miljön i övrigt ska prioriteras. I stort bedöms påverkan på riksintressena låga eller ringa. Främst för att relativt små områden tas i anspråk och intentionerna är att anpassa LIS-områdena till aktuellt riksintresse.

Restriktivitet i kust och kustskärgårdsområden

Urvalet som gjorts har avvägts omsorgsfullt mellan restriktivitet och utveckling. De LIS-områden som valts ut bedöms kunna bidra till en hållbar utveckling. En viktig aspekt för hållbar utveckling är att samla och inte sprida ut samt att ta lägen i anspråk där det finns möjlighet att lösa frågor såsom hantering av vatten och avlopp på sikt.

Naturvärden och vattenkvalitet

Områden med kända naturvärden har bedömts som känsliga för exploatering och har därför i ett tidigt skede valts bort som lämpliga LIS-områden. Det tematiska tillägget innebär en viss ökad belastning på sjöar, kustvatten och vattendrag. De negativa konsekvenserna som den ökade belastningen medför bedöms till viss del vägas upp av att exploateringen kan utföras mer samlat. Vid samlad exploatering ökar möjligheterna till att etablera gemensamma avloppslösningar, högre samnyttjande av infrastruktur och dylikt. Sammantaget bedöms planhandlingen medföra små negativa konsekvenser för vattenmiljön.

Friluftsliv och rekreation

För de flesta utpekade LIS-områden kommer mindre arealer av naturmiljöer att omvandlas till exploaterade miljöer. Viktiga rekreativmiljöer har undvikits vid urvalet av LIS-områden och konsekvenser och påverkan på rekreativvärden bedöms som marginella. Sammantaget bedöms det tematiska tillägget medföra små negativa konsekvenser med avseende på friluftsliv och rekreativmiljöer.

Planen pekar ut flertalet område som syftar till att förbättra tillgänglighet till friluftslivsområden och skapa förutsättningar för näringar kopplat till friluftsliv. Med hänsyn till planens omfattning och tillgängligheten till rekreativsområden bedöms konsekvenserna för rekreation som obetydliga.

Kulturmiljö och landskapsbild

Inom utpekade LIS-områden kan vissa kulturvärden komma att försvagas och landskapsbild kan komma att påverkas negativt om inte den nya bebyggelsen anpassas till dessa värden. Positiva konsekvenser kan dock ses jämfört med nollalternativet eftersom kommunen i det tematiska tillägget beskriver kulturvärdena och landskapsbild inom varje LIS-område, vilket ger en grund för att lämpliga restriktioner ska anges i samband med planläggning eller bygglovsprövning. Sammantaget bedöms konsekvenserna för kulturmiljö och landskapsbild som obetydliga.

Hälsa och säkerhet

Vid några av de utpekade LIS-områdena föreligger viss risk för översvämning. Dessa områden behöver för den skull inte vara olämpliga att bebygga eftersom åtgärder kan vidtas för att bygga säkert, till exempel reglera avstånd till strandlinje vid bygglov, krav på ökad bärighet i mark etcetera. Sammantaget bedöms konsekvenserna för klimatrelaterade risker som obetydliga.

Landsbygdsutveckling

Planhandlingen kan medföra ett ökat trafikarbete eftersom boende på landsbygden ofta har två bilar i en familj. Samtidigt kan planhandlingen på lång sikt skapa underlag för utökad kollektivtrafik. Sammantaget bedöms konsekvenserna för klimatpåverkan bli försumbar.

De största positiva konsekvenserna bedöms vara att den kommunala och kommersiella servicen kan bibehållas eller utvecklas på landsbygden samt att en inflyttning till kommunen bedöms kunna bidra bland annat till en större social trygghet, ökad ekonomisk balans och ökad social gemenskap. Sammantaget bedöms konsekvenserna för ekonomiska och sociala aspekter som positiva.

Innehåll

1. Inledning	6
1.1 Läsanvisning.....	6
1.2 Uppdrag och syfte.....	6
1.3 Avgränsning.....	6
1.4 Bedömning.....	6
1.5 Komplettering av LIS-områden 2026.....	7
2 Redovisning av alternativ	8
2.1 Nollalternativet	8
2.2 Alternativ markanvändning	8
2.3 Utbyggnad enligt LIS-planen	8
2.4 Komplettering av LIS-områden under 2026.....	9
3 Miljökonsekvenser av nollalternativet	12
3.1 Nollalternativet – om planen inte antas	12
3.2 Komplettering av LIS-områden 2026 – Nollalternativ.....	12
4 Miljökonsekvenser om planen genomförs.....	12
4.1 Metod och urval.....	12
4.1.1 Föreslagna LIS-områden, ej aktuella i nuvarande plan.....	13
4.2 Riksintressen.....	13
4.3 Restriktivitet i kust och kustskärgårdsområden.....	14
4.4 Rennäring.....	14
4.5 Komplettering av LIS-områden 2026 - Metod.....	14
4.6 Naturvärden och vattenkvalitet.....	15
4.6.1 Riksintresse naturvård	15
4.6.2 Levande sjöar och vattendrag.....	16
4.6.3 Ett rikt växt- och djurliv	16
4.6.4 Bara naturlig försurning	17
4.6.5 Hav i balans samt levande kust och hav.....	18
4.6.6 Myllrande våtmarker	18
4.6.7 Levande skogar	18
4.6.8 Ett rikt odlingslandskap.....	19
4.7 Friluftsliv och Rekreation.....	19
4.7.1 Riksintresse rörligt friluftsliv	19

4.7.2	Allemansrättslig tillgänglighet	20
4.8	Kulturmiljö och landskapsbild.....	20
4.8.1	Riksintresse kulturmiljövård och landskapsbild	20
4.8.2	En god bebyggd miljö	20
4.9	Hälsa och säkerhet	21
4.10	Landsbygdsutveckling	22
4.10.1	Begränsad klimatpåverkan	22
4.10.2	En god bebyggd miljö.....	22
5	Komplettering av LIS-områden 2026 – Miljökonsekvenser	23
5.1	Miljöaspekter	23
5.1.1	Biologisk mångfald	23
5.1.2	Friluftsliv och rekreation.....	25
5.1.3	Kulturmiljö och landskapsbild	27
5.1.4	Hälsa och säkerhet.....	29
5.1.5	Vattenkvalitet	32
5.1.6	Landsbygdsutveckling (klimatpåverkan)	34
5.1.7	Rennäring	36
5.2	Riksintressen enligt 3 och 4 kap MB.....	38
5.2.1	Riksintresse enligt 3 kap 6 § MB	38
5.2.2	Riksintresse enligt 3 kap 5 § MB	39
5.2.3	Riksintresse enligt 4 kap MB	39
5.3	Skyddade områden enligt 7 kap MB	40
5.3.1	Vattenskyddsområde	40
5.3.2	Natura 2000	40
5.4	Mellankommunala frågor och kumulativa effekter	41
6	Komplettering av LIS-områden 2026 – Miljömål.....	41
6.1	Levande sjöar och vattendrag	41
6.2	Ett rikt växt- och djurliv	42
6.3	Hav i balans samt levande kust och hav	42
6.4	Levande skogar.....	43
6.5	En god bebyggd miljö.....	43
6.6	Begränsad klimatpåverkan	43
7	Samlad bedömning	44
8	Komplettering av LIS-områden under 2026 - Samlad bedömning.....	44
9	Uppföljning	53

10 Referenser	54
---------------------	----

I. Inledning

I.1 Läsanvisning

Piteå kommun tog fram en ny LIS-plan under 2020. Denna rapport utgör den strategiska miljöbedömning (MKB) som togs fram under planprocessen. Under 2026 har kommunen valt att komplettera antagen LIS-plan med ytterligare områden. För att tydliggöra den tillkommande miljöbedömningen har redan framtagna MKB kompletterats med kapitel avseende miljöbedömningen av de tillkommande områdena. För att tydliggöra är respektive kapitel döpta enligt Komplettering av LIS-områden 2026. Tillägg eller förtydliganden i tillkommande kapitel har gjorts för att säkerställa att kompletteringen uppfyller kraven för strategisk miljöbedömning enligt miljöbalken.

I.2 Uppdrag och syfte

Piteå kommun har tagit fram ett tematiskt tillägg till översiktsplanen, avseende landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS). Områdena ska pekas ut på ett sådant sätt att strandskyddets huvudsyftet, att skydda djur- och växtliv och att trygga allmänhetens tillträde till strandområden inte påverkas negativt på ett oacceptabelt sätt.

Kommunala översiktsplaner ska enligt miljöbalken miljöbedömas. Syftet är att identifiera och beskriva översiktsplanens möjliga betydande påverkan på miljö, hälsa och säkerhet. Resultatet av en sådan miljöbedömning beskrivs i en miljökonsekvensbeskrivning (MKB).

En MKB fungerar som ett stöd i processen att anta en översiktsplan. Den betydande miljöpåverkan som identifieras i MKB bör följas upp och redovisas i den aktualitetsprövning som ska ske av översiktsplanen varje mandatperiod. Sista avsnittet i denna MKB beskriver vilka parametrar som kan ingå i en sådan uppföljning.

I.3 Avgränsning

En LIS-plan är en plan på övergripande nivå och miljöbedömningarna ska göras på en nivå lämplig för planen. MKB-arbetet ska ses som en process och i och med att planeringen fördjupas så fördjupas även MKB.

Analyserna i MKB är avgränsade till Piteå kommun. Planens konsekvenser bedöms inte medföra betydande miljöpåverkan utanför kommunen.

De riksintressen samt de miljömål som bedöms beröras eller påverka konsekvenser beskrivs och kommenteras.

Bedömningarna är gjorda på en översiktlig nivå, vilket planeringsunderlaget bedöms vara tillräckligt för. De konsekvenser som anges är, till följd av att analysen är gjord på översiktlig nivå, tänkbara – men inte säkra.

Vid en vidare undersökning kan förhållanden med betydande miljöpåverkan uppdagas och behöva granskas närmare i en MKB för det specifika projektet.

I.4 Bedömning

Konsekvensbedömningen koncentreras på förändringarna, detaljerade beskrivningar av respektive område finns i planhandlingen. I områdesbeskrivningarna som ingår i LIS-planen framgår eventuella intressekonflikter på lokal nivå, mellan utpekandet av LIS-områden och övriga allmänna intressen. Utifrån dessa sammanställningar har följande sakfrågor bedömts relevanta att redogöra vidare i denna MKB:

- metod & urval - dess påverkan på miljökonsekvenser
- riksintressen
- bedömning av restriktivitet i kust- och skärgårdsområden
- konsekvenser för naturvärden och vattenkvalitet
- konsekvenser för friluftsliv och rekreation
- konsekvenser för kulturmiljö och landskapsbild
- konsekvenser för hälsa och säkerhet
- konsekvenser för landsbygdens utveckling

Övriga frågor kommer att beaktas i fortsatt prövning och någon mer beskrivning av dessa görs därför inte i miljökonsekvensbeskrivningen. Övriga riksintressen kan geografiskt beröras (till exempel riksintresse för kommunikationer enligt 3 kap MB) av vissa LIS-områden, men bedöms i detta sammanhang inte medföra betydande miljöpåverkan, och utreds inte vidare i MKB.

De riksintressen samt de miljömål som bedöms beröras av eller påverka konsekvenserna för naturvärden och vattenkvalitet, friluftsvärden och rekreation, kulturmiljö och landskapsbild och landsbygdsutveckling beskrivs och kommenteras under respektive rubrik.

I.5 Komplettering av LIS-områden 2026

Piteå kommun har under våren 2026 genomfört en revidering av gällande LIS-plan och planen har kompletterats med ytterligare åtta LIS-områden. Föreliggande miljöbedömning (MKB) har uppdaterats med bedömningar av konsekvenser för de tillkommande LIS-områdena. Sweco har ansvarat för den kompletterande miljöbedömningen.

Miljöbedömningen ska komplettera den miljöbedömning som togs fram för den ursprungliga LIS-planen 2020. I arbetet med att miljöbedöma LIS-planen ingår dock att säkerställa att de kompletterande avsnitten ändå följer kraven på strategisk miljöbedömning enligt 6 kap. miljöbalken. Oavsett om utbyggnaden av LIS-områdena för den här planen föregås av bygglovs- eller detaljplanprocesser, är det områdets lokalisering och lämplighet för planerad markanvändning som prövas vid planläggning (Boverket, 2026). Det är utifrån det som miljöbedömningen säkerställer att de frågor som behöver beaktas i den fortsatta processen identifieras och hanteras fullgott. Det är därmed av betydelse att det tydliggörs att

strandskyddets syften kan tillgodoses trots de lättnader som föreslås i LIS-planen (Naturvårdsverket, 2026).

Miljöbedömningen baseras på LIS-planens redovisade ställningstaganden samt markanspråk i plankartan. Miljöbedömningen omfattar både direkta och kumulativa miljöeffekter. Miljöbedömningen utgår från reviderad LIS-plan som tillhandahölls 2026-04-08.

MKB:n följer innehållet enligt 6 kap. 11 § miljöbalken. Det innebär att MKB:n även bevakar hur de allmänna intressena hanteras i planprocessen. Det handlar exempelvis om att områden av riksintressen enligt 3 och 4 kapitlet miljöbalken tillgodoses i översiktsplaneringen eller att gällande miljökvalitetsnormer följs. Strukturen av MKB:n har i stort utgått ifrån originalversionen framtagen 2020. Nya kapitel har lagts till för att särskilja bedömningen av de kompletterade LIS-områdena.

2 Redovisning av alternativ

2.1 Nollalternativet

Planens konsekvenser bedöms i denna MKB i jämförelse med ett nollalternativ, som innebär att kommunen inte införlivar LIS-planen och de utpekade områdena för landsbygdsutveckling i strandnära lägen i den nya översiktsplanen och därmed i den övergripande planeringen. I ett nollalternativ finns sämre förutsättningar för landsbygdsutveckling då tänkbar byggnation i attraktiva, strandnära lägen kommer att hanteras från fall till fall genom prövning av bygglov eller detaljplan med de sex särskilda skäl som finns (men utan det sjunde skälet - LIS) för dispens eller upphävande av strandskyddet. Det blir i ett nollalternativ svårare att bygga i strandnära lägen. En fortsatt utveckling av landsbygden kan fortgå, men de allra bästa lägena vid vattnet, som oftast efterfrågas kan bli svåra eller omöjliga att nå. Naturvärden och det rörliga friluftslivet och närrekreation påverkas mindre av nollalternativet än planhandlingen.

2.2 Alternativ markanvändning

Kommunen ska enligt 6 kap 12 § miljöbalken redovisa rimliga alternativ att uppnå målen med planen. Detta ska ske med hänsyn till planens syfte och geografiska räckvidd. Med rimliga alternativ menas olika alternativa sätt att uppnå målen med planen eller programmet.

I LIS-handlingen för Piteå kommun har planarbetet inte utgått från scenarier eller andra typer av alternativ. Istället har utvecklingsstrategier och successiva ställningstaganden varit grunden för planarbetet. Det finns således inga realistiska alternativ att behandla i miljökonsekvensbeskrivningen.

2.3 Utbyggnad enligt LIS-planen

Sammanlagt pekas 34 områden ut som lämpliga LIS-områden. LIS-områden är områden där strandskyddet kan upphävas om åtgärden långsiktigt gagnar en positiv sysselsättningseffekt och eller bidrar till att upprätthålla serviceunderlaget på landsbygden. Dispenserna prövas individuellt och landsbygdsutveckling räknas som ett särskilt skäl som ska vägas mot strandskyddets syften. LIS-områdena är indelade i olika användningar. Flera av områdena

innehåller flera användningar. Planhandlingen väger samman landsbygdsutveckling och strandskyddets syften, det vill säga livsbetingelserna för växt- och djurlivet samt förutsättningarna för det rörliga friluftslivet. De begränsade möjligheterna som finns för utpekande av LIS-områden för bostadsändamål med fortsatt prövning genom bygglov eller strandskyddsdispens gör att en viktig utvecklingsgren för landsbygdsutveckling blir svårare då många områden kräver detaljplan. Detta kan innebära en hög tröskel och stora ekonomiska risker för fastighetsägare som vill utveckla sin fastighet och eller ge sin jord- eller skogsbruksverksamhet ytterligare ett ben att stå på. Detta är ett allvarligt utvecklingsscenario och ett potentiellt hot mot landsbygdsutveckling på längre sikt.

2.4 Komplettering av LIS-områden under 2026

Revidering av kommunens LIS-plan

Den ursprungliga LIS-planen arbetades fram av Piteå kommun under 2018. Våren 2026 reviderar kommunen gällande LIS-plan och den har kompletterats med ytterligare åtta LIS-områden: *Jävrebodarna, Ytterstviken, Trundön A, Trundön B, Bredträsket, Rokån, Långträsket* och *Storsträsk*. Initialt valdes tio områden ut men efter ytterligare utredningar och dialog med Länsstyrelsen avgränsades två av områdena bort, *Rosfors bruk* och *Jävrebodarna B*, då dessa inte anses uppfylla kraven för LIS.

Nedan följer en kort beskrivning av respektive område. I Tabell 2-1 listas vilka berörda intressen som finns inom eller i närheten av respektive område:

Jävrebodarna – Området är beläget vid kusten i södra delen av Piteå kommun, ca 1 kilometer från kommungränsen till Skellefteå och med nära anslutning till E4:an. Området ligger i en nordostsluttning mot Bursfjärden, Bottenviken. Inom området finns delvis avverkad skog. LIS-området är delvis ianspråktaget område med några enstaka bostads/fritidshustomter med bryggor utmed stranden. Området är inte detaljplanelagt. Viss bebyggelseutveckling bör kunna prövas genom bygglov.

Syfte: Bostäder. Bedöms stärka landsbygdscentra Jävre. Förtätning av bostäder på redan ianspråktagen mark och nyetablering på naturmark. Bra tillgång till pendling via E4:an, norrut och söderut.

Ytterstviken - Området är beläget vid kusten norr om centrala Piteå med nära anslutning till E4:an mellan Piteå och Luleå kommun. Området är flackt och ligger utmed Harrbäcksfjärden. En stor del av området närmast stranden är ianspråktaget med bostadstomter. Strandområdena är gräsbevuxna och till stor del avverkade. Ett obebyggt område finns centralt i området. Området är inte detaljplanelagt, men gränsar i öster till en mindre detaljplan för fritidshus på udden. Viss bebyggelseutveckling bör kunna prövas genom bygglov.

Syfte: Bostäder. Bedöms stärka landsbygdscentra Norrfjärden. Viss förtätning av bostäder kan vara möjligt samt en andra rad med bostäder. Det finns bra tillgång till pendlingsmöjligheter via E4:an och Norrbottniabanan när den kommer, både norrut och söderut.

Trundön A – Området är beläget på södra sidan av Trundön och ligger i en sydvästsluttning mot Storfjärden. En stor del av området är bevuxet med ungskog. Ett mindre område med gammal skog finns i norra delen. Stränderna har låg påverkansgrad och är i dagsläget obebyggt. Direkt söder och norr om området finns bostadsbebyggelse. Viss bebyggelseutveckling bör

kunna prövas genom bygglov.

Syfte: Bostäder. Fler bostäder bedöms stärka landsbygdscentra Rosvik. Större exploatering behöver prövas med detaljplan

Trundön B - Området är beläget på södra sidan av Trundön. Området ligger i en sydvästsluttning mot Storfjärden. Inom området ligger en bostadstomt vid stranden och en väg löper genom området. Norr och söder om området finns samlad bostadsbebyggelse. En stor del av området är bevuxet med ungskog. Ett mindre område med gammal skog finns i norra delen. Stränderna har låg påverkansgrad och bebyggelse saknas. Direkt söder och norr om området finns bostadsbebyggelse. Viss bebyggelseutveckling bör kunna prövas genom bygglov.

Syfte: Bostäder. Fler bostäder bedöms stärka landsbygdscentra Rosvik. Förtätning av delvis ianspråktaget strandområde. Större exploatering prövas med detaljplan.

Bredträsket – Området ligger i sydvästra delen av kommunen. Strax utanför Långträsk och väg 373 mot Arvidsjaur. Området ligger i en sydvästsluttning mot sjön Bredträsket. Vägar ansluter till området. Området är delvis skogbevuxet med ungskog, lövblandad barrskog, närmast stranden och mindre parti äldre skog i norra kanten. Stranden är opåverkad av bebyggelse. I övriga delar består området av öppen mark. Ny bebyggelse bör regleras i detaljplan avseende bebyggelsens karaktär, omfattning, placeringar och förhållandena i övrigt.

Syfte: Verksamhet. Fler bostäder eller verksamheter bedöms stärka landsbygdscentra Långträsk. Området bedöms ha ett bra läge för turistverksamhet med närhet till Norrskensgården.

Rokån - Området ligger i en sydvästsluttning mot Rokån. Väg ansluter till området. Området är skogbevuxet med delvis avverkad skog i norra delen och till större delen ungskog i övriga delar. Gammal skog finns i mindre partier. Strandområdet är opåverkat. Ny bebyggelse bör regleras i detaljplan avseende bebyggelsens karaktär, omfattning, placeringar och förhållandena i övrigt.

Syfte: Verksamhet. Komplettering av verksamheter kan stärka landsbygdscentra Roknäs/Sjulnäs. Detaljplan krävs.

Långträsket – Området är beläget i norra delen av kommunen, mellan Sjulsmark och Ersnäs (Luleå kommun) och ca 10 km inåt landet från E4an. Området ligger i en sydvästsluttning nära befintlig bebyggelse och infrastruktur i Långträsk. Området är skogbevuxet med ungskog i västar delen och äldre skog i östra delen. Inslag finns av strandnära sumpskog i väster. Ny bebyggelse bör regleras i detaljplan avseende bebyggelsens karaktär, omfattning, placeringar och förhållandena i övrigt.

Syfte: Verksamhet eller bostäder. Komplettering av verksamhet/bostäder kan stärka landsbygdscentra Rosvik, Norrfjärden samt byn Sjulsmark med butik och skola. Pendlingsmöjligheterna är bra till Luleå och Piteå.

Storsträsk – Området är beläget drygt 8 km sydväst om Sikfors och väg 555. Området ligger i en sydvästsluttning intill utloppet Storsträskbäcken. Området utgörs av naturmark med äldre gammal skog. Stränder med låg påverkansgrad finns och bebyggelse saknas i närområdet. Ny bebyggelse bör regleras i detaljplan avseende bebyggelsens karaktär, omfattning, placeringar och förhållandena i övrigt.

Syfte: Verksamhet. Komplettering av verksamhet kan stärka byn Sikfors.

Tabell 2-1- Tabellen ger en översikt över berörda riksintressen enligt 3 och 4 kap MB, skyddad natur enligt 7 kap MB samt övriga utpekade skydds- och hänsynsvärden vilka berörs av de föreslagna LIS-områdena.

LIS-område	Riksintresse, 3 och 4 kap MB	Skyddad natur, 7 kap MB	Övrigt (Särskilt värdefulla vatten, KML)	Bygglov / detaljplan
Jävrebodarna	Friluftsliv 6 §*: Norrbottens kust och skärgård (helt inom) Turism och friluftsliv 2 §**: Norrbottens skärgård	Berörs ej.	Berörs ej.	Bygglovsprövning.
Ytterstviken	Friluftsliv 6 §*: Norrbottens kust och skärgård (helt inom) Turism och friluftsliv 2 §**: Norrbottens skärgård, planerad järnväg (utanför)	Berörs ej.	Berörs ej.	Bygglovsprövning.
Trundön A	Friluftsliv 6 §*: Norrbottens kust och skärgård (helt inom) Turism och friluftsliv 2 §**: Norrbottens skärgård	Berörs ej.	Bevarandevärda odlingslandskap Trundön (strax utanför)	Bygglovsprövning.
Trundön B	Friluftsliv 6 §*: Norrbottens kust och skärgård (helt inom) Turism och friluftsliv 2 §**: Norrbottens skärgård	Djur- och växtskyddsområde ön Örsgården (utanför)	Berörs ej.	Bygglovsprövning.
Bredträsket	Rennäring 5 §*: Sameby Västra Kikkejaure	Natura 2000 Byskeälven SE0820432.	Särskilt värdefulla vatten, natur älvar OmRID AC 2350 Gen L1993:5155 Fångstgropssystem Fornlämning	Detaljplan.
Rokån	Kulturmiljövården 6 §*: Lillpitedalen (odlingslandskap)	Svensbyfjärden vattenskyddsområde (sek. zon)	Bevarandevärda odlingslandskap Infjärdenområdet (20 meter öst om)	Detaljplan.
Långträsket	Berörs ej.	Berörs ej.	Berörs ej.	Detaljplan.
Storträsk	Förbud mot vattenreglering 6 §**: Piteälven	Natura 2000 Piteälven SE0820434.	Särskilt värdefulla vatten, natur älvar OmRID SE0820434 Gen Särskilt värdefulla vatten, fisk OmRID BD_FIV_20	Detaljplan.

* Riksintresse enligt 3 kap MB

** Riksintresse enligt 4 kap MB

3 Miljökonsekvenser av nollalternativet

3.1 Nollalternativet – om planen inte antas

Nollalternativet innebär att kommunen inte införlivar ett planeringsunderlag för en samlad landsbygdsutveckling i strandnära lägen. Därmed kan vissa möjliga bostadsområden, näringsverksamheter, turistverksamheter eller friluftslivssatsningar i strandnära lägen aldrig bli verklighet på grund av svårighet att få strandskyddsdispens. Det är istället troligt att exploateringsgraden ökar på mark som redan är tagen i anspråk eller på mark som är avskild från strandlinjen av vägar, järnvägar eller annan bebyggelse. Även mark inom och i anslutning till tätorter skulle fortsatt exploateras, då tätortsutveckling kan anses vara ett angeläget allmänt intresse som kan ge undantag från strandskyddsreglerna. Många av LIS-områdenas lokalisering syftar till att stärka befintliga serviceorter. Utan denna utveckling finns en risk att en avveckling av service påskyndas. Detta med konsekvensen att landsbygden avfolkas, ett ökat bilberoende och ett förfall av kulturmiljöer. Vidare finns en risk för att framtida utbyggnader i strandnära lägen sker utan stöd av en sammanvägd bedömning av landsbygdsutvecklingens påverkan på motstående intressen och på kommunen i helhet. Det finns en risk att varje enskilt förslag för utbyggnader av bostäder och verksamheter på landsbygden kommer att prövas individuellt utan hänsyn till helheten i kommunen. Utan utpekade LIS-områden i översiktsplanen, finns risk för att den framtida landsbygdsutvecklingen blir mer spridd och småskalig och att de lämpligaste lokaliseringarna för LIS blir dåligt utnyttjade. Detta medför även en större risk för konflikterna med andra intressen såsom annan bebyggelse, infrastruktur och höga bevarandevärden för natur, kultur, friluftsliv och landskap. Risken för att negativa konsekvenser uppstår för både människors hälsa och för miljön är större. Sannolikheten är även större för att ett större antal planer blir överklagade. Nollalternativet kan även innebära att kommunen mister möjligheten att samråda och samordna kring en ändamålsenlig utveckling på landsbygden för enskilda och allmänna intressen. Särskilt samordningsvinster kan gå förlorade.

3.2 Komplettering av LIS-områden 2026 – Nollalternativ

Nollalternativet för den kompletterade LIS-planen innebär att utvecklingen sker i enlighet med gällande ÖP 2030 samt det tematiska tillägget från 2020, vilket omfattar 26 utpekade LIS-områden. Utveckling av bebyggelse i dessa LIS-områden kommer inte att ske i nollalternativet. Eventuellt kommer prövning av enstaka bygglov att ske.

4 Miljökonsekvenser om planen genomförs

4.1 Metod och urval

En betydande del av arbetet med att begränsa och analysera LIS-utpekandets miljöpåverkan återfinns i den metod som har använts för att ta fram områdena. Metoden medför att de mest värdefulla och känsliga områdena för påverkan har undantagits i ett tidigt skede. Det rör sig om områden med kända naturvärden, rekreationsvärden, viktiga besöksmål, utsiktspunkter mm. Miljöaspekter och hållbar utveckling har sedan gått som en röd tråd genom framtagandet av

LIS-planen och för varje område finns ett analysavsnitt där området och dess konsekvenser analyseras. Vid en exploatering av ett LIS-område kan analysen ge stöd för fördjupade utredningar/inventeringar samt krav på hänsyn som ska beaktas vid ett genomförande. Vid en kommande revidering av denna LIS-plan kan miljöpåverkan utvärderas av aspekter som synliggjorts vid prövningen av eventuella dispenser.

4.1.1 Föreslagna LIS-områden, ej aktuella i nuvarande plan

För att kunna peka ut LIS-områden har kommunen gjort en omfattande utredning för att identifiera möjliga områden. Analyser har gjorts som visar att bebyggelse, verksamheter, anläggningar, etcetera, inom respektive område, bidrar till att stimulera utvecklingen av omgivande landsbygd. Det kan till exempel vara genom ökad befolkning som bidrar till underlaget för olika typer av service som handel och skolor men även genom att utveckling av nya eller befintliga verksamheter möjliggörs. Förutsättningen har alltid varit att strandskyddets syften inte motverkas varför en inventering av natur- och kulturvärden också har gjorts inom ramen för utredningen. Därutöver har en bedömning av effekten på strandskyddets syften vid en eventuell exploatering gjorts.

Under utredningen har över 100 möjliga områden identifierats, varefter en gallring och prioritering har genomförts, där vissa områden har fallit bort då de av olika skäl inte har bedömts uppfylla lagstiftningens krav på långsiktig utveckling av landsbygden. Det kan vara faktorer som höga naturvärden, landskapsbild, tillgänglighet, avstånd till tätorter, begränsade utvecklingsmöjligheter eller annat som legat till grund för bedömningen.

Exempel på föreslagna områden, som bedömts ej aktuella i nuvarande plan med motivering:

Namn	Motivering
Sandholmen	Tillgång till rekreationsområde
Gläntan	Exploatering strider mot syftet med naturskydd
Hamnviken	Närliggande tallskog viktig strövmöjlighet
Område i Svensbyfjärden	Stor påverkan våtmark. Ej lämplig att bebygga.
Bunässand	Rekreationsvärden badplats
Grannäsudden	Tillgång till allmän sandstrand
Pitsund	Påverkan natur
Stenskar	Exploatering strider mot syftet med naturskyddet
Rosfors Bruk	Höga naturvärden i närområdet
Jävrebodarna B	Tillgång till allmän strand

4.2 Riksintressen

Att ett område klassats som riksintresse betyder att det väger tyngre än lokala allmänna intressen. Det betyder också att områdets värde eller betydelse inte påtagligt får skadas. Det är inte ovanligt att olika riksintressen överlappar varandra. Om ett område är av riksintresse för flera ändamål, måste en avvägning göras och det riksintresse som bäst främjar en långsiktig hushållning med marken, vattnet och den fysiska miljön i övrigt ska prioriteras. I stort bedöms påverkan på riksintressena som låga eller ringa. Främst för att relativt små områden tas i anspråk och intentionerna är att anpassa LIS-områdena till aktuellt riksintresse.

4.3 Restriktivitet i kust och kustskärgårdsområden

De statliga kraven anger att kommunerna får peka ut områden för landsbygdsutveckling i strandnära område men med viss restriktivitet för vissa geografiska områden däribland kust- eller kustskärgårdsområdet från Skataudden vid Näskefjärden till gränsen mot Finland. Utgångspunkten i utpekande av LIS-områden har varit att undvika områden med stor efterfrågan, och även områden med höga värden utifrån natur- kultur- och friluftshänseende. Samtidigt har det bedömts som än viktigare att sträva efter långsiktigt hållbara strukturer och stimulera utveckling nära befintliga serviceorter och områden med närhet till kollektiva transporter, befintlig infrastruktur och olika sorters service. Vägledande för utpekandet av LIS-områden i Piteå har därför varit att främja utveckling vid i översiktsplanen fastställda serviceorter - Rosvik, Norrfjärden, Rognäs/Sjulnäs, Hortlax och Jävre. Utpekande av LIS-områden där efterfrågan på bebyggelseutveckling saknas kan leda till svårigheter att få områdena genomförda men framför allt främjar det glesa strukturer som bidrar till ökat bilberoende, behov av stora nyinvesteringar i infrastruktur med mera. Därför har LIS-områden för bostadsändamål i sådana områden utpekats med restriktivitet. En bedömning av kustområdet inom Piteå kommun är att det finns begränsat tillgängliga platser såväl för det rörliga friluftslivet som för bostadsändamål och turismnäring. Urvalet som gjorts har avvägs omsorgsfullt mellan restriktivitet och utveckling. De LIS-områden som valts ut bedöms kunna bidra till en hållbar utveckling. En viktig aspekt för hållbar utveckling är att samla och inte sprida ut samt att ta lägen i anspråk där det finns möjlighet att lösa frågor såsom hantering av vatten och avlopp på sikt.

4.4 Rennäring

Områden av riksintressen av rennäring ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada näringens bedrivande. Även övriga områden av intresse för rennäringen ska så långt möjligt skyddas mot sådana åtgärder. I de fall etablering kan få negativ påverkan på riksintresset rennäring ska samråd ske med berörd sameby. Ett flertal av de utpekade LIS-områdena ligger nära, gränsar till, eller ligger inom, område av riksintresse för rennäringen. Samtliga samebyar har fått tillfället att yttra sig om planförslaget. Ett område har tagits bort enligt samebyarnas synpunkter. I områden inom eller i närhet av riksintresse för rennäringen ska stor försiktighet råda vid nyetableringar. Bedömningen har gjorts att ingen påtaglig påverkan kommer att ske på riksintresse rennäring.

4.5 Komplettering av LIS-områden 2026 - Metod

Miljöbedömningen av den reviderade LIS-planen redovisar de möjliga positiva respektive risk för negativa konsekvenser som kan eller förväntas uppstå vid genomförandet av LIS-planen i kommande skede för detaljplan-, alternativt bygglovsskede. LIS-planens miljöpåverkan kan ge direkta eller indirekta effekter på människors hälsa eller miljö. Effekterna kan även vara samverkande, kumulativa, vilket innebär att den sammanlagda effekten måste bedömas. Miljöeffekter kan även uppstå utanför det geografiska område där påverkan sker.

Under varje miljöaspekt redovisas förutsättningar samt en beskrivning och bedömning av planförslagets påverkan, effekter och konsekvenser. Bedömningen utgår från lokala och regionala underlag samt nationell lagstiftning. I miljökonsekvensbeskrivningen används en

skala för att värdera konsekvenserna. Skalan bygger på relationen mellan befintliga värden och en bedömning av omfattningen av planförslagets påverkan och tillkommande effekter. Skalan beskriver såväl positiva som negativa konsekvenser, se Figur 4-1.

Följande begrepp används i miljöbedömningssammanhang:

- påverkan beskriver den förändring av fysiska förutsättningar som planförslaget ger upphov till,
- effekten beskriver hur förhållandena för en viss miljöaspekt förändras till följd av planens påverkan, och
- konsekvensen beskriver en sammanvägning av påverkan och det påverkade värdet eller miljöns känslighet.

Med hänsyn till LIS-planens mer övergripande karaktär är de direkta konsekvenserna ibland mycket svåra att bedöma. Därför görs bedömningarna utifrån om LIS-planen medför möjlighet till positiva konsekvenser eller risk för negativa konsekvenser. I de fall ställningstagandena i planförslaget kan medföra tydligare konsekvenser bedöms de som sannolikt positiva eller negativa.

	<p>Sannolikt positiva konsekvenser Ställningstagande och målsättningar i planen/ programmet medför positiva konsekvenser för den bedömda miljöaspekten.</p>
	<p>Möjlighet till positiva konsekvenser Ställningstagande och målsättningar i planen/ programmet kan medföra positiva konsekvenser för den bedömda miljöaspekten. Utfallet kan vara beroende av faktorer som kommunen inte styr i planen.</p>
	<p>Obetydliga/neutrala konsekvenser Ställningstaganden och målsättningar i planen/ programmet medför inga direkta konsekvenser för den bedömda miljöaspekten.</p>
	<p>Risk för negativa konsekvenser Ställningstagande och målsättningar i planen/ programmet kan medföra negativa konsekvenser för den bedömda miljöaspekten. Utfallet kan vara beroende av faktorer som kommunen inte styr i planen.</p>
	<p>Sannolikt negativa konsekvenser Ställningstagande och målsättningar i planen/ programmet medför sannolikt negativa konsekvenser för den bedömda miljöaspekten.</p>

Figur 4-1. Bedömningsskala för att värdera konsekvenserna av kompletterade LIS-områden.

Då LIS-planen tjänar som underlag när kommunen prövar bygglov och tar fram detaljplaner nära vatten, ingår planens påverkan på strandskyddad natur i konsekvensbedömningen för miljöaspekterna Biologisk mångfald respektive Friluftsliv och rekreation. Det görs därmed ingen separat bedömning av påverkan på strandskyddat område enligt 7 kap miljöbalken i denna MKB.

4.6 Naturvärden och vattenkvalitet

4.6.1 Riksintresse naturvård

LIS-områden har undvikits inom riksintresseområden för naturvård.

4.6.2 Levande sjöar och vattendrag

”Sjöar och vattendrag ska vara ekologiskt hållbara och deras variationsrika livsmiljöer ska bevaras. Naturlig produktionsförmåga, biologisk mångfald, kulturmiljövärden samt landskapets ekologiska och vattenhushållande funktion ska bevaras, samtidigt som förutsättningar för friluftsliv värnas.”

Dessutom innefattar målet miljö kvalitetsnormerna för vatten. Svensk vattenförvaltning syftar till att vi ska förbättra våra vatten och skapa en långsiktigt hållbar förvaltning av våra vattenresurser. Vattenförvaltningen omfattar sjöar, vattendrag, kust- och övergångsvatten samt grundvatten. Det övergripande målet för vattenförvaltningen är att uppnå god vattenstatus till år 2021, eller senast till år 2027. God status innebär god ekologisk- och vattenkemisk status i alla inlands- och kustvatten. För grundvatten innebär det, förutom god vattenkemisk status även god kvantitativ status. Varje vattenförekomst har en miljö kvalitetsnorm (MKN). Normen fastställs med stöd av 5 kap miljöbalken, enligt vattenförvaltningsförordningen och Havs- och vattenmyndighetens föreskrift, HVMFS 2013:19 samt HVMFS 2015:4.

Normerna är ett rättsligt verktyg och ställer krav på vattnets kvalitet vid en viss tidpunkt, till exempel "god status 2021". Mer information om miljö kvalitetsnormer för vatten finns på Länsstyrelsen i Norrbottens hemsida.

Diskussion och konsekvenser nollalternativ och planförslag

Vattenkvaliteten i sjöar och vattendrag är en viktig faktor i förhållande till LIS. Samtliga vattendrag är klassade med god eller måttlig ekologisk status. Ett flertal av vattendragen har problem med ökade halter av näringsämnen. En av huvudorsakerna till övergödningsproblematiken är utsläpp från jordbruksmark uppströms i avrinningsområdet, men även påverkan från enskilda avloppsanläggningar. Det är för samtliga sjöar, utifrån ett LIS-perspektiv, viktigt att säkerställa att långsiktigt hållbara VA-lösningar kan tillskapas. I första hand bör anslutning till kommunalt VA eftersträvas där det är tekniskt möjligt och ekonomiskt rimligt (i anslutning till tätorter där kommunalt VA finns utbyggt). I andra hand till enskilda, gemensamma reningsanläggningar och i tredje hand enskilda reningsanläggningar. Rekommendationer om detta finns för samtliga LIS-områden. Utifrån möjligheterna att nå miljö kvalitetsnormerna för vatten, så innebär planhandlingen att LIS-områdena för bostadsändamål i de allra flesta fall pekas ut i anslutning till befintlig, ofta sammanhållen bebyggelse. I de flesta fall föreskrivs att detaljplan ska upprättas om förutsättningarna på platsen är sådana. Detta innebär att utpekandet av LIS-området dels kan tillskapa nya tomter för bostadsändamål och dels pröva en utökning av byggrätten för befintliga (oftast) fritidshus, samtidigt som VA-lösningar kan studeras. Flera LIS-områden är belägna i närheten av allmänna VA-anläggningar och det finns en möjlighet att tekniskt ansluta dessa. I ett nollalternativ är det troligt att många befintliga fritidshusområden med tveksamma avloppslösningar inte gemensamt går ihop och skapar en ny, gemensam anläggning.

4.6.3 Ett rikt växt- och djurliv

”Den biologiska mångfalden ska bevaras och nyttjas på ett hållbart sätt, för nuvarande och framtida generationer. Arternas livsmiljöer och ekosystemen samt deras funktioner och processer ska värnas. Arter ska kunna fortleva i långsiktigt livskraftiga bestånd med tillräcklig

genetisk variation. Människor ska ha tillgång till en god natur- och kulturmiljö med rik biologisk mångfald, som grund för hälsa, livskvalitet och välfärd.”

Diskussion och konsekvenser nollalternativ och planförslag

Djur- och växtlivet kan påverkas av olika former av exploatering. LIS-områden har inte föreslagits i områden med utökat strandskydd (upp till 300 meter). I framtagandet av planeringsunderlaget har platsinventering gjorts i varje område i syfte att höja kunskapsläget om naturvärden. I några av LIS-områdena finns kända naturvärden på lokal nivå, och planhandlingen innebär att särskilda rekommendationer och hänsyn har formulerats för dessa. Genom att inom varje LIS-område också ange allmänna riktlinjer för fortsatt prövning med avseende på bland annat naturvärden kan erforderlig hänsyn tas i samband med konkret utformning och definition av området. Tillräckliga passager och spridningskorridorer från strandkant till kringliggande landskap och längs med strandkanten ska finnas. I den enskilda prövningen är det viktigt att genomförandet inte påtagligt negativt påverkar livsvillkoren för djur- och växtlivet i området, vilket är syftet med strandskyddet. Detta gäller i lika hög grad på land som i vatten. Bedömning av påverkan är översiktlig och inte absolut. Påverkan beror på exploateringsgrad, VA-anläggningarnas utformning, antal människor i området samt utformning av tomter, vägar och bryggor. I ett nollalternativ hade många av de utpekade LIS-områdena inte kunnat bebyggas då särskilt skäl för dispens från/upphävande av strandskyddet saknas. Det kan dock finnas andra särskilda skäl än LIS för att få dispens från strandskyddet inom vissa av de utpekade områdena. Bebyggs marken i något av dessa saknas det vid nollalternativet den helhetsavvägning mellan intressen som gjorts i LIS-planen, samt de rekommendationer som här anges för utveckling. Planhandlingen innebär således ett bättre helhetsgrepp. Inom fyra av LIS-områdena (två vid Brännträsket och två vid Storlångträsk) krävs särskild hänsyn till Natura 2000-område vid fortsatt utveckling.

4.6.4 Bara naturlig försurning

”De försurande effekterna av nedfall och markanvändning ska underskrida gränsen för vad mark och vatten tål. Nedfallet av försurande ämnen ska inte heller öka korrosionshastigheten i markförlagda tekniska material, vattenledningssystem, arkeologiska föremål och hållristningar.”

Diskussion och konsekvenser nollalternativ och planförslag

Skogsmark, sjöar och vattendrag är i många fall naturligt sura. I områden där sulfidjordar förekommer bildas ofta sura sulfatjordar vilket ofta leder till att vattenkemin i vattendragen periodvis påverkas mycket negativt. Nedfall av försurande ämnen har dock lett till en accelererad försurning. Försurningen påverkar växter och djur och bidrar till ökad korrosion, det vill säga att material vittrar sönder. De ämnen som bidrar till försurningen är svaveldioxid, kväveoxider och ammoniak. De härrör från utsläpp framför allt från väg- och sjötrafik, värme- och elkraftverk, industrier samt jordbruk. Planhandlingen kan medföra ökad trafik eftersom

boende på landsbygden ofta har två bilar i en familj. Samtidigt kan planhandlingen på lång sikt skapa underlag för utökad kollektivtrafik.

4.6.5 Hav i balans samt levande kust och hav

”Västerhavet och Östersjön ska ha en långsiktigt hållbar produktionsförmåga och den biologiska mångfalden ska bevaras. Kust och skärgård ska ha en hög grad av biologisk mångfald, upplevelsevärden samt natur- och kulturvärden. Näringar, rekreation och annat nyttjande av hav, kust och skärgård ska bedrivas så att en hållbar utveckling främjas. Särskilt värdefulla områden ska skyddas mot ingrepp och andra störningar.”

Diskussion och konsekvenser nollalternativ och planförslag

Havet och skärgården har alltid varit av stor betydelse för kommunen. Skärgården är viktig för vår kulturhistoria och turism med sina välbevarade fiskelägen. För att behålla och utveckla en levande skärgård måste människor ges möjlighet att besöka, bo kvar och få sin utkomst från skärgården och havet. Utpekade LIS-områden ger möjlighet till att bygga permanentboende, fritidshus eller verksamheter av olika slag utan att negativt påverka den biologiska mångfalden eller det rörliga friluftslivet negativt.

Bryggor och andra hamnanläggningar ska vara gemensamma för respektive LIS-område. VA-anläggningar ska utföras gemensamma om inte området kan anknytas till ett kommunalt VA-nät. Inga LIS-områden bedöms påverka kust och hav negativt. Inte heller den biologiska mångfalden och upplevelsevärden påverkas negativt. Det är viktigt att alla LIS-områden förses med en fri passage mot vattnet, i enlighet med lagstiftningen, som en spridningsväg för djur och växter samt även för den allmänna tillgängligheten till stränderna.

Utan det tematiska tillägget är det risk att den strandnära exploateringen sker fragmenterat och utan anslutning till kommunens VA-nät. Genom tillägget minskas riskerna för att negativ miljöpåverkan ska uppstå. Det går dock inte att bortse från att det tematiska tillägget kommer innebära en ökad belastning på sjöar, kustvatten och vattendrag.

4.6.6 Myllrande våtmarker

”Våtmarkernas ekologiska och vattenhushållande funktion i landskapet ska bibehållas och värdefulla våtmarker bevaras för framtiden.”

Diskussion och konsekvenser nollalternativ och planförslag

Inom LIS-område Jävra, Bunäset som föreslogs i samrådshandlingen finns ett våtmarksområde vilket också enligt länsstyrelsen utgör våtmark med klass 3 enligt våtmarksinventeringen, VMI. En exploatering inom detta område skulle eventuellt innebära en konflikt med naturvärdena. Till antagandehandlingen är inte detta område längre med.

4.6.7 Levande skogar

”Skogens och skogsmarkens värde för biologisk produktion ska skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden bevaras samt kulturmiljövärden och sociala värden värnas.”

Diskussion och konsekvenser nollalternativ och planförslag

I planhandlingen omfattas en del skogsmark av LIS-utpekande. Vid en översiktlig bedömning av hur stor andel skogsmark som pekas ut för LIS framgår att denna kan bedömas som mycket begränsad i förhållande till kommunens totala skogsareal. En övervägande del av LIS-områdena berör skogsmark, men bedöms huvudsakligen inte påverka miljöer av värde för främjande av den biologiska mångfalden utan berör mer allmänna naturvärden. Skogsmark och redan ianspråktagen mark bedöms generellt vara mer fördelaktigt att ta i anspråk för ny bebyggelse framför till exempel jordbruksmark. För de LIS-områden som innehåller skogliga värden finns riktlinjer formulerade för stöd vid fortsatt prövning. Nollalternativet innebär dock en marginell fördel över planhandlingen.

4.6.8 Ett rikt odlingslandskap

”Odlingslandskapets och jordbruksmarkens värde för biologisk produktion och livsmedelsproduktion ska skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden och kulturmiljövärdena bevaras och stärks.

Diskussion och konsekvenser nollalternativ och planförslag

I Piteå kommuns översiktsplan anges att alternativ till byggande på jordbruksmark alltid ska eftersökas, men att ny bebyggelse på jordbruksmark kan vara motiverat i anslutning till befintlig bebyggelse. Stor hänsyn har tagits till jordbruksmark i arbetet med LIS-planen. Inga utpekande av LIS-områden finns på jordbruksmark. I några fall finns mindre LIS-områden inom områden som klassats som bevarandevärdt odlingslandskap (exempelvis LIS06 Trundavan, LIS25 Fagerudden.). Inom båda föreslås fortsatt prövning ske via detaljplan. I planprocesserna säkerställs att jordbruksmarken fortsatt huvudsakligen kan undantas vid exploatering. De största problemen för en rik biologisk mångfald och naturvärden i odlingslandskapet är bland annat en minskning av naturliga ängs- och betesmarker som är kopplade till försvinnande livsmiljöer. Skillnaden mellan planhandlingen och nollalternativet är marginell. Planhandlingen kan dock leda till att fler människor bosätter sig på landsbygden och fortsätter att hävda markerna i landskapet, vilket skulle kunna innebära en fördel för planhandlingen.

4.7 Friluftsliv och Rekreation

4.7.1 Riksintresse rörligt friluftsliv

Hela Piteås kust och skärgård samt Piteälven är av riksintresse för friluftslivet och turism. Här finns naturskyddade områden, värdefulla kulturmiljöer och attraktiva besöksmål. Även det öppna havet har betydelse för friluftsliv, turism och upplevelser. Ett flertal av planhandlingens LIS-områden omfattas av riksintresse för friluftsliv. I planhandlingen vägs det rörliga friluftslivets värden in i beskrivningen av områdena, och planhandlingen innebär att särskilda rekommendationer och hänsyn har formulerats för dessa. Inom berörda områden skall friluftslivet och turism, främst det rörliga friluftslivets, intressen särskilt beaktas vid bedömningen av tillåtligheten av exploateringsföretag eller andra ingrepp i miljön. Piteå kommuns bedömning är att riksintresset Norrbottens kust och skärgård påverkas genom planhandlingen men att det sker inom ramen för landsbygdsutveckling som i detta fall utgör ett prioriterat intresse.

4.7.2 Allemansrättslig tillgänglighet

Strandskyddets syfte är bland annat att säkra allmänhetens tillgång till stränder vid kust, sjöar och vattendrag. Planhandlingen väger in friluftslivets förutsättningar även i de områden som inte omfattas av riksintresse. De områden av näringsändamål som pekats ut har en inriktning som till hög grad ligger inom syftet att tillgängliggöra stränderna för fler människor. Den fria passagen mellan eventuell nybyggnad och vattnet är av stor vikt för den allemansrättsliga tillgängligheten och denna passage bör säkras vid genomförande av samtliga LIS-områden för att inte negativ påverkan på tillgängligheten ska uppstå.

Diskussion och konsekvenser nollalternativ och planförslag

Förutsättningarna för ett aktivt friluftsliv och närrekreation kan påverkas av olika former av exploatering. Områden med höga friluftsvärden har undantagits för utpekande av LIS-områden, eller så har LIS-områden pekats ut bland annat i syfte att stärka dessa värden (exempelvis LIS01 Baggen). Det finns vid dessa LIS-områden kända värden för friluftslivet eller naturturismen, vilka kan stärkas genom utpekande av LIS. Det finns också andra LIS-områden för bostadsändamål, där kända friluftsvärden finns, som behöver skyddas vid en fortsatt utveckling inom området. Planhandlingen innebär att särskilda rekommendationer och hänsyn har formulerats för sådana LIS-områden. Bedömningen är att förutsättningarna för ett aktivt friluftsliv stärks genom utpekande av LIS-områden för näringar, men riskerar att försämrats vid utpekande av LIS-områden för bostäder. Genom att i planen också ange allmänna riktlinjer, med avseende på bland annat friluftsvärden, kommer avgränsning och detaljerad utbredning eller placering tydligare utredas vid fortsatt prövning av utveckling inom respektive LIS-områden. Tillräckliga och tydligt avgränsade passager från strandkant till kringliggande landskap och längs med strandkanten ska finnas, vilket bland annat främjar det rörliga friluftslivet.

4.8 Kulturmiljö och landskapsbild

4.8.1 Riksintresse kulturmiljövård och landskapsbild

Inom kommunen och kring de vattendrag som berörs av vissa LIS-områden finns kulturvärden. Hänsyn har tagits genom avgränsningen av områdena. Fornlämningar finns dock inom några LIS-områden vilket beskrivs under platsens förutsättningar i planen. Hänsyn behöver i fortsatt prövning tas till dessa värden, men bedömningen är att den beskrivna inriktningen och exploateringsgraden kan samspela och utveckla eller tillgängliggöra dessa kulturvärden.

LIS14 Jävres camping, LIS17 Sjulnäs badplats, LIS23 Fagerudden och LIS26 Porsnäs fjärden ligger inom respektive i anslutning till riksintresse för kulturmiljövård, planen anger i samtliga fall riktlinjer för fortsatt prövning av utveckling, bedömningen är att den beskrivna inriktningen och exploateringsgraden kan stärka kulturvärdena.

4.8.2 En god bebyggd miljö

”Städer, tätorter och annan bebyggd miljö ska utgöra en god och hälsosam livsmiljö samt medverka till en god regional och global miljö. Natur- och kulturvärden ska tas till vara och

utvecklas. Byggnader och anläggningar ska lokaliseras och utformas på ett miljöanpassat sätt och så att en långsiktigt god hushållning med mark, vatten och andra resurser främjas.”

Byggnader och bebyggelsemiljöer är en viktig del av vårt kulturarv och samtidigt en tillgång för alla som bor, lever och vistas i Sverige. Bebyggelsen och landskapet berättar på ett mångfacetterat sätt om gångna tider och utgör en utgångspunkt för orientering i vår egen tid. Att ett representativt urval av landets bebyggelse och kulturmiljöer ges ett långsiktigt skydd mot rivning och förvanskning är en väsentlig aspekt för att nå miljö kvalitetsmålets precisering om att bevara, använda och utveckla värdefulla byggnader, bebyggelsemiljöer, platser och landskap.

Diskussion och konsekvenser nollalternativ och planförslag

LIS-planens eventuella påverkan på kulturmiljöer bedöms som relativt liten på grund av att kända kulturvärden i relativt liten omfattning inryms inom eller i nära anslutning till de utpekade LIS-områdena. Inom de områden som nämns ovan ska dessa intressen bevakas vid fortsatt prövning enligt LIS-planen. Vissa av LIS-områdena kan dock komma att påverka enskilda objekt eller miljöer av olika slag. Hittills okända fornlämningar kan finnas inom flera av de utpekade LIS-områdena. Kulturmiljöerna påverkas minst i nollalternativet vilket kan vara gynnsamt ur kulturvärdessynpunkt. Planhandlingen innebär viss påverkan och kan eventuellt innebära risk för viss negativ påverkan. Det är först i senare prövningsskedan inom LIS-områden som förslag till exakt placering och utformning av ny tillkommande bebyggelse eller anläggningar presenteras. Det är då viktigt att fastställa vilka värden ur kulturmiljösynpunkt som finns inom aktuellt område och att beakta dessa.

4.9 Hälsa och säkerhet

Inom utpekade områden i LIS-planen är de största frågorna inom hälsa och säkerhet risken för översvämning, ras- och skred. Inom några LIS-områden finns kraftledningar som också innebär att skyddsavstånd föreligger för ny bebyggelse vilket bör beaktas för att undvika säkerhetsrisker och elektromagnetisk strålning. Planering och bygglovgivning inom sådana områden måste därför beakta dessa risker och om det är relevant peka på eller sätta upp villkor för erforderliga åtgärder som behöver vidtas. Vad gäller risken för översvämning behöver fördjupade planeringsunderlag göras tillgängligt vid exploatering. Områden kan även vara utsatta för störningar, till exempel en större väg. Detta gör i sig inte LIS-området olämpligt och samma åtgärder för skärmning av buller eller andra åtgärder ska då vidtas på samma sätt som vid vilken annan byggnation som helst.

Diskussion och konsekvenser nollalternativ och planförslag

De eventuella risker för översvämning och skred som finns i LIS-områdena bedöms kunna förebyggas om rekommenderat hänsynstagande enligt planhandlingen följs. Detaljerade undersökningar angående skyfall bör göras vid exploatering inom riskzoner i samband med detaljplan eller bygglov. Vid intensiva regn och höga flöden riskerar översvämningar och överbelastning av VA-nätet att medföra att föroreningar och näringsämnen sprids till sjöar, kustvatten och vattendrag. Områden eller delar av områden inom förhöjd risk för

översvämningar behöver för den skall inte vara olämpliga att bebygga, eftersom åtgärder kan vidtas för att bygga säkert. Till exempel kan en lägsta golvhöjd regleras i detaljplan, avstånd till strandlinje regleras i plan och vid bygglov, krav ställas på anpassad bärighet i mark etcetera. Därav bedöms det tematiska tillägget medföra obetydliga konsekvenser avseende hälsa och säkerhet.

4.10 Landsbygdsutveckling

4.10.1 Begränsad klimatpåverkan

”Halten av växthusgaser i atmosfären ska i enlighet med FN:s ramkonvention för klimatförändringar stabiliseras på en nivå som innebär att människans påverkan på klimatsystemet inte blir farlig. Målet ska uppnås på ett sådant sätt och i en sådan takt att den biologiska mångfalden bevaras, livsmedelsproduktionen säkerställs och andra mål för hållbar utveckling inte äventyras. Sverige har tillsammans med andra länder ett ansvar för att det globala målet kan uppnås.”

Diskussion och konsekvenser nollalternativ och planförslag

Att främja hållbara strukturer är en av huvudfrågorna i de allmänna råden för upprättande av LIS-planer. Förbränning av fossila bränslen (olja, kol, naturgas, bensin, diesel) som huvudsakligen används för el- och värmeförsörjning samt för transporter svarar för det största bidraget till växthuseffekten både i Sverige och i övriga världen. Metoden och urvalskriterierna bakom planhandlingen har tagit hänsyn till närheten till större allmänna vägar med kollektivtrafik samt tätorter och stationssamhällen. Detta gör att hållbara strukturer och en bebyggelseutveckling främjas så att ett mer hållbart resande och en reducering av bilanvändande (med fossila bränslen) kan uppnås. En jämförelse mellan nollalternativet och planhandlingen är svår att göra. Om halten av växthusgaser till atmosfären ökar eller inte, i ett planförslag, beror bland annat på det resmönster och behov av transporter som de som flyttar in i ett LIS-område tidigare hade samt i ett nollalternativ var utanför LIS-området de väljer att bo. LIS- planen definierar dock en strategi som syftar till att samla bebyggelsen i grupper, vilket bidrar till att gynna kollektivt resande och en hållbar landsbygdsstruktur.

4.10.2 En god bebyggd miljö

”Städer, tätorter och annan bebyggd miljö ska utgöra en god och hälsosam livsmiljö samt medverka till en god regional och global miljö. Natur- och kulturvärden ska tas till vara och utvecklas. Byggnader och anläggningar ska lokaliseras och utformas på ett miljöanpassat sätt och så att en långsiktig god hushållning med mark, vatten och andra resurser främjas.”

Diskussion och konsekvenser nollalternativ och planförslag

Metoden och urvalskriterierna bakom planhandlingen har tagit hänsyn till områden med särskilt höga boendekvaliteter inom de vattendrag som valts för utpekande av LIS. Detta har dock vägts mot de värden som utgör strandskyddets syfte. Konsekvenserna av planhandlingen innebär att fler människor får möjlighet till attraktiva boendemöjligheter samtidigt som underlaget till service och kollektivtrafiken på landsbygden stärks, än vad som är fallet i nollalternativet. Samtliga LIS-områden kan bidra till en långsiktig ekonomisk utveckling på landsbygden samt främjande av service, kollektivtrafik och arbetstillfällen. Närmare hälften av kommunens invånare lever på landsbygden i Piteå kommun och att vidmakthålla och utveckla en levande landsbygd är angeläget. Idag finns, särskilt kopplat till utpekade landsbygdscentra och i byarna

runt om dessa, underlag för god service. LIS syftar till att skapa långsiktiga möjligheter för en god både samhällelig och kommersiell service.

5 Komplettering av LIS-områden 2026 – Miljökonsekvenser

5.1 Miljöaspekter

5.1.1 Biologisk mångfald

Betydande miljöpåverkan

Eventuell påverkan på naturvärden och biologisk mångfald ska utredas för att säkerställa att inte utpekandet av LIS-områdena riskerar att skada värdefulla livsmiljöer, hotade arter eller ekologiska samband i kust- och vattenmiljöer. LIS-planen behöver tydliggöra att strandskyddets syfte, att bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet, går att säkerställa även vid föreslagna LIS-områden.

Nuläge

De kompletterade LIS-områdena utgörs av skogsmark i strandnära lägen intill kust, sjöar eller vattendrag och med varierande ålder och påverkansgrad på befintlig skog. Aktuella områden utgörs dels av avverkade skogsområden och dels av områden med ung eller äldre skog eller en blandning av dessa. Inget av de åtta områdena har naturvärdesinventerats. Tabell 5.1 redovisar kommunens sammanställning av förutsättningar för biologisk mångfald för respektive LIS-område.

Tabell 5.1. Beskrivning av biologisk mångfald inom respektive LIS-område enligt LIS-planen.

LIS-område	Biologisk mångfald
<i>Jävrebodarna</i>	Området är delvis avverkat. Barrskog med lövinslag finns samt blandskog och mindre partier med ren lövskog. Stranden är delvis ianspråktagen av bostadstomter och bryggor. Inga kända naturvärden finns. I Bursfjärden förekommer fiskodling.
<i>Ytterstviken</i>	Området utgörs av skogsmark, främst barrskog. Strandområdena är gräsbevuxna och till stor del avverkade. Strandlinjen är delvis ianspråktagen av bostadstomter och bryggor. Inga kända naturvärden finns. Ytterstviken har naturvärdesklass 2 (höga naturvärden) enligt inventering av grunda kustnära vikar (Länsstyrelserna, 2025).
<i>Trundön A</i>	I området finns i huvudsak skogsmark som till stor del är avverkad och idag utgörs av ungskog. Ett mindre område med gammal skog finns i den norra delen. Stranden är delvis ianspråktagen av bostadstomter och bryggor. Inga kända naturvärden finns.
<i>Trundön B</i>	Stora delar av området är bevuxet med ungskog. Ett mindre område med gammal skog finns i den norra delen. Stranden är påverkad av flera anläggningar som pirar, bryggor. Inga kända naturvärden finns.
<i>Bredträsket</i>	Området utgörs främst av skogsmark som i huvudsak är avverkad men som börjat övergå i ungskog. Längs stranden finns äldre barrskog. Marken närmast stranden är fuktigare och en del löv finns där. Stranden är relativt opåverkad av bebyggelse. Inga kända naturvärden finns.

Rokån	I området finns i huvudsak skogsmark. Skogen är avverkad i norra delen men har börjat övergå i ungskog. Gammal skog i de centrala delarna. Mindre partier med lövskog eller lövinslag finns främst i fuktiga områden ner mot Rokån. Inga kända naturvärden finns.
Långträsket	Området utgörs främst av skogsmark med yngre lövrik skog. Inslag av strandnära sumpskog finns i väster. Stränder är relativt lite påverkade. Inga kända naturvärden finns.
Storsträsk	Området utgörs i söder av skogsmark med äldre barrskog. I norr är skogen yngre och delvis avverkad. Partier med äldre lövskog finns i anslutning till stranden. Stränder är relativt lite påverkade och bebyggelse saknas i närområdet. Inga kända naturvärden finns. Dock har Storsträskbäcken höga naturvärden, bl a genom förekomst av flodpärlmussla, öring, utter mm.

Reviderad LIS-plan 2026

För samtliga åtta föreslagna LIS-områden anges att naturvärden behöver utredas genom fältbaserad naturvärdesinventering enligt SIS-standard före planläggning eller exploatering.

Påverkan, effekt och konsekvens av planförslaget

I nuläget har inga naturvärdesinventeringar genomförts inom de kompletterade LIS-områdena, vilket innebär att eventuella naturvärden eller skyddade arter inte har identifierats eller beskrivits i LIS-planen.

Det är positivt att kommunen tydliggör kravet på naturvärdesinventering enligt SIS-standard inför planläggning och exploatering. Bebyggelse i strandnära lägen kan innebära negativa konsekvenser för biologisk mångfald genom att livsmiljöer förstörs eller fragmenteras, både på land och i vatten. Exploatering medför ofta även ökad störning och slitage i närområdet. Eftersom påverkan kan uppstå både på land och i vatten behöver kraven på naturvärdesinventering omfatta såväl terrestra som marina och limniska miljöer. Kravet på naturvärdesinventering är ändamålsenligt vid detaljplanering, där kommunen ansvarar för utredningarna. Däremot innebär skrivningen en risk för de kustnära LIS-områdena Jävrebodarna, Ytterstviken, Trundön A och Trundön B, där LIS-planen anger att viss bebyggelse kan prövas via bygglov. Kommunens möjlighet att genomföra samlad bedömning av LIS-områdenas lämplighet med avseende på naturvärden bedöms vara begränsad för de LIS-områdena. Av LIS-planen framgår inte om kommunen kommer kräva naturvärdesinventering för bygglov av enskilda fastighetsägare eller om kommunen själva avser att genomföra dessa inventeringar inför kommande exploatering.

I LIS-planen (rapporten) bedöms ett par av områdena vara relativt opåverkade avseende befintlig bebyggelse och/ eller bryggor. Attributdata kopplat till GIS-underlaget redovisar en högre påverkansgrad för motsvarande områden. En översyn av ortofoto visar på att tomterna sträcker sig ned till strandlinjen. Det brukar även tillkomma anläggningar med mera i anslutning till bryggor vilket kan störa djurlivet. Ett par av områdena ligger även i nära anslutning till skyddade Natura 2000-områden, vilket indikerar att naturen även utanför det skyddade området kan ha höga biologiska värden. Riktade inventeringar behövs för att identifiera områdesspecifika naturvärden och bedöma hur planerad exploatering påverkar djur- och växtliv och slutgiltigt kunna bedöma platsens lämplighet. Kommunen bör även tydligare redovisa hur arbetet med grön infrastruktur bedrivs, exempelvis genom att peka ut värdefulla skogspartier och strandnära vegetation som är viktiga för biologisk mångfald.

Samlat görs bedömningen att LIS-planen **sannolikt medför negativa konsekvenser** på miljöaspekten biologisk mångfald, om inte åtgärder i kommande skeden vidtas.

Konsekvens nollalternativ

I ÖP2030 framhålls vikten av att bevara biotoper som kan fungera som spridningscentra för växter och djur. Det finns ett framtaget underlag för områdenas naturvärden. Nollalternativet innebär att reviderad LIS-plan med åtta tillkommande LIS-områden inte antas.

Bebyggelseutveckling i kommunen sker i stället mot bakgrund av ÖP 2030 tillsammans med tematiskt tillägg för Landsbygdsutveckling i strandnära läge, LIS-plan antagen 2018.

Ingen utveckling av bostäder eller verksamheter kommer ske i de tillkommande LIS-områdena. Mark inom de åtta föreslagna områden tas inte i anspråk vilket innebär att naturmiljöerna i stor utsträckning förblir opåverkade. Samtidigt kan prövning via enskilda bygglov komma att ske. I nollalternativet kommer sannolikt inte naturvärdesinventeringar enligt SIS-standard att genomföras vid prövning av enskilda bygglov, vilket innebär en risk för att befintliga naturvärden inte identifieras. Eftersom nollalternativet också ger begränsade möjligheter att styra och samordna utvecklingen inom de LIS-områden som pekas ut i huvudalternativet, kan den långsiktiga påverkan på naturmiljön bli svårare att förutse och hantera.

Samlat bedöms nollalternativet medföra **risk för negativa konsekvenser på miljöaspekten biologisk mångfald**.

5.1.2 Friluftsliv och rekreation

Betydande miljöpåverkan

LIS-planen behöver tydliggöra att strandskyddets syfte att långsiktigt trygga allmänhetens tillgång till strandområden, är säkerställt även vid tillkomsten av de föreslagna, strandnära LIS-områden.

Nuläge

För samtliga utpekade LIS-områden saknas en helhetsbild kring områdenas betydelse för friluftslivet. I LIS-planen redovisar kommunen de anläggningar för friluftsliv som finns inom eller i anslutning till områdena. I tabell 5.3. redovisas kommunens sammanställning av förutsättningar för friluftsliv och rekreation för respektive LIS-område.

Tabell 5.3. Beskrivning av möjligheter till friluftsliv och rekreation i LIS-områdena enligt LIS-plan.

LIS-område	Friluftsliv och rekreation
Jävrebodarna	Här finns enstaka bostads/fridtidshustomter. Söder om området finns Jävrebodarnas fiskecamp och bruksmuseum. Stranden är delvis ianspråktagen av bostadstomter och bryggor.
Ytterstvikén	Stor del av området närmast stranden är ianspråktaget med bostadstomter och bryggor. I öster gränsar området till en mindre detaljplan för fritidshus på udden.
Trundön A	Stranden är delvis ianspråktagen av bostadstomter och bryggor.
Trundön B	Området är delvis ianspråktaget för bebyggelse. Stranden är påverkad av flera anläggningar som pirar, bryggor.
Bredträsket	Bebyggelse saknas. Stranden är opåverkad. Närhet till Norrskensgården (camping, stugor, restaurang, konferens m.m.).

Rokån	Enstaka hus finns i området. Strandområdet är opåverkat.
Långträsket	Bebyggelse saknas. Stranden är relativt opåverkad. En skoterled går över Långträsket öster om området.
Storsträsk	Bebyggelse saknas i närområdet. Stranden är opåverkad.

Reviderad LIS-plan 2026

I LIS-planen framgår att de åtta områdenas betydelse för friluftslivet behöver bedömas genom platsbesök före exploatering.

Påverkan, effekt och konsekvens av planförslaget

Det är positivt att kommunen tydliggör kravet på utredning av friluftslivet inför planläggning och exploatering. Enligt LIS-planen föreslås områden längre inåt land (Bredträsket, Rokån, Långträsket och Storsträsk) som lämpliga för utveckling av verksamhet. Utveckling av näringsverksamhet bedöms kunna gynna friluftsliv och eventuellt turism i inlandet. Det är dock risken för den negativa påverkan på områdenas tillgänglighet som bör beaktas i det fortsatta LIS-arbetet och i kommande utredningar.

I LIS-planen bedömer kommunen att det finns goda förutsättningar för att bygga bostäder i de kustnära områdena Jävrebodarna, Ytterstsviken, Trundön A och Trundön B. Tillkommande bostäder och minskad andel allemansrättsligt tillgängliga områden kan innebära risk för negativ påverkan på rekreativsmöjligheterna i området. I Ytterstsviken och Trundön B beskrivs också möjligheter till förtätning av befintlig bebyggelse. I dessa områden är det av särskild betydelse att strandskyddets syften, det vill säga den allmänrättsliga tillgängligheten inom områdena, utredas ytterligare särskilt med anledning av den till viss del redan exploaterade strandlinjen. Privata bryggor, anlagda grillplatser med utemöbler och välklippta gräsmattor från tomtplats ner till strandlinjen har en starkt avhållande effekt för allmänheten. Utredningen bör därmed säkerställa hur tillgängligheten upplevs i dag, samt hur den inte försämras ytterligare exempelvis genom privatisering av strandlinjen.

Samlat görs bedömningen att LIS-planen medför **risk för negativa konsekvenser** på miljöaspekten friluftsliv och rekreation, om inte åtgärder i kommande skeden vidtas.

Konsekvens nollalternativ

Nollalternativet innebär att de åtta tillkommande LIS-områdena inte antas och utveckling av befintliga turismverksamheter och besöksmål i inlandet kan försvåras. Längs kusten uteblir möjligheten till utveckling av bostäder i fyra områden och marken förblir oexploaterad. Nollalternativet innebär därmed att LIS-områden med utvecklingspotential för verksamhet kopplade till besöksnäringen inte etableras och incitamenten för turism i områdena minskar. För de LIS-områden längs kusten, som i huvudalternativet pekas ut för bostadsutveckling, innebär nollalternativet i stället att tillgängligheten för friluftsliv bibehålls. Enskilda bygglov kan prövas, men den samlade påverkan på friluftslivet bedöms ändå bli begränsad.

Samlat bedöms nollalternativet medföra **neutrala konsekvenser** för miljöaspekten friluftsliv och rekreation.

5.1.3 Kulturmiljö och landskapsbild

Betydande miljöpåverkan

LIS-planen pekar ut områden som är belägna vid sjöar och längs med kusten, vilket kan påverka både kulturmiljövärden och upplevelsen av landskapet.

Nuläge

Flera av de föreslagna LIS-områdena ligger i sluttande lägen ned mot sjöar eller kustvatten, vilket ger ett tydligt visuellt samband mellan skogsmark, strandzon och vattenyta och skapar en relativt småskalig, grön landskapsbild. De flesta föreslagna LIS-områdena karaktäriseras av småskalig, gles bebyggelsestruktur, övervägande skogsmark och stränder med låg påverkansgrad. Ytterstviken är ett undantag där strandområdet har en hög grad av exploatering. Kulturhistoriska värden utgör både lämningar, men även kopplingen till kulturhistoriskt värdefulla områden. Tabell 5-1 redovisar kommunens sammanställning av förutsättningar för respektive LIS-område kopplat till kulturmiljö och landskapsbild.

Tabell 5-1. Redovisning kommunens sammanställning av förutsättningar för respektive LIS-område kopplat till miljöaspekten kulturmiljö och landskapsbild.

LIS-område	Kulturmiljö och landskapsbild
<i>Jävrebodarna</i>	Beläget vid kusten, i sluttning mot Bursfjärden. Delvis ianspråktaget med några enstaka bostads/fritidshustomter. Ständer med viss påverkan genom båtbyggor, men även partier med låg påverkansgrad. Området består av delvis avverkad skog. Inga kända fornlämningar finns inom området.
<i>Ytterstviken</i>	Beläget vid kusten utmed Harrbäcksfjärden. Området är flackt och stor del av området närmast strand är ianspråktagen av bostadstomter. Inga kända fornlämningar finns inom området.
<i>Trundön A</i>	Beläget vid kusten i sluttning mot Storfjärden. Stor del ungskog och mindre område med gammal skog. Stränderna har låg påverkansgrad och bebyggelse saknas. Strax norr om området ligger bevarandevärd odlingslandskap Trundön. Inga kända fornlämningar finns inom området.
<i>Trundön B</i>	Beläget vid kusten i sluttning mot Storfjärden. Stor del ungskog och mindre område med gammal skog. Enstaka bostadsbebyggelse. Stränderna har låg påverkansgrad och bebyggelse saknas. Inga kända fornlämningar finns inom området.
<i>Bredträsket</i>	Beläget i en sydvästsluttning mot sjön Bredträsket. Väg ansluter till området. Stranden är opåverkad av bebyggelse. Stor del av området är avverkad skogsmark. Hedvallen, en öppen gräsmark, ansluter till väster. Strax öst om området finns en fornlämning i form av ett fångstgropssystem (L1993:5155) (Riksantikvarieämbetet, 2018). Även en möjlig fornlämning, en lägenhetsbebyggelse (L1993:3898) ligger strax väst om LIS-området (Riksantikvarieämbetet, 2018).
<i>Rokån</i>	Beläget i en sydvästsluttning mot Rokån. Här finns enstaka bebyggelse och en väg ansluter till området. Området utgörs i huvudsak av skogsmark och strandområdet är opåverkat. Området ingår i Östra Kikkejaure sameby. LIS-området ligger inom hänsynsområde kulturmiljö. Hänsynsområdet sammanfaller delvis med riksintresset för kulturmiljövården (Lillpitedalen) enligt 3 kap. 6 § MB, men har en större geografisk utbredning. Strax öst om <i>Rokån</i> ligger bevarandevärd odlingslandskap Infjärdenområdet vilket även omfattas av Länsstyrelsen Norrbottens kulturmiljöprogram. I den södra delen av LIS-området finns en kvarn (L1993:4237) som är antikvariskt bedömd som övrig kulturhistorisk lämning (Riksantikvarieämbetet, 2018).

Långträsket	Beläget i en sydvästsluttning mot Långträsket strax väst om befintlig bebyggelse och infrastruktur i Långträsk. Stränder med låg påverkansgrad. Utgörs i huvudsak av skogsmark med yngre lövrik skog samt inslag av strandnära sumpskog i väster. Inga kända fornlämningar finns inom området.
Storsträsk	Beläget i en sydvästsluttning mot Storsträsket. Stränder med låg påverkansgrad och bebyggelse saknas i närområdet. Äldre barr- och lövskog finns inom området. Även delvis avverkad samt yngre skog finns in området. Inga kända fornlämningar finns inom området.

Reviderad LIS-plan 2026

Av LIS-planen framgår att vissa områden kan innehålla okända fornlämningar och att arkeologiska utredningar därför kan behöva genomföras i samband med exploatering.

För LIS-områdena *Rokån* och *Trundön A*, som ligger i nära anslutning till bevarandevärda odlingslandskap, framgår av LIS-planen att hänsyn ska tas till odlingslandskapets kultur- och landskapsvärden vid kommande planläggning, bland annat vid utformningen av bebyggelse.

För de fyra utpekade LIS-områdena inåt land, *Bredträsket*, *Rokån*, *Långträsket* och *Storsträsk*, framgår av LIS-planen ett generellt ställningstagande att ny bebyggelse bör regleras i detaljplan avseende bebyggelsens karaktär, omfattning, placeringar och förhållandena i övrigt.

Påverkan, effekt och konsekvens av planförslaget

Genomförandet av de nya LIS-områdena bedöms medföra en successiv tillkomst av ny bebyggelse och anläggningar i strandnära lägen, vilket kan förändra landskapsbilden, från ett obebyggt eller glest byggt skogsdominerat landskap, till en tydligare bebyggelsestruktur längs stränderna. I kustnära lägen som *Jävrebodarna* och *Trundön*, där delar av stränderna idag har låg påverkansgrad, innebär ytterligare bebyggelse en risk för ökad fragmentering av de öppna och gröna strandavsnitten och ett tydligare visuellt inslag av bebyggelse. Samtidigt sker exploateringen i huvudsak som komplettering och förtätning intill eller mellan befintliga bebyggelsestråk, vilket ger förutsättningar för att anpassa ny bebyggelse till den befintliga strukturen och därmed begränsa påverkan på landskapsbilden förutsatt att hänsyn tas till aspekter såsom utformning, skala och placering.

Inom de fyra LIS-områdena, *Bredträsket*, *Rokån*, *Långträsket* och *Storsträsk*, framgår att ny bebyggelse bör regleras i detaljplan. Genom krav på anpassad byggnadsvolym, material- och färgsättning, bevarande av skogsridåer och viktiga siktlinjer mot vatten, samt fortsatt utredning av eventuella kulturhistoriska värden i kommande planskeden, finns goda möjligheter att genomföra den planerade landsbygdsutvecklingen och samtidigt begränsa eventuell negativ påverkan på kulturmiljö och landskapsbild. Detaljplaneskedet ger därmed en ytterligare möjlighet att pröva markens lämplighet.

Inom de fyra kustnära LIS-områdena, *Jävrebodarna*, *Ytterstviken*, *Trundön A* och *Trundön B*, framgår av LIS-planen att viss bebyggelseutveckling bör kunna prövas genom bygglov. Vid sådan prövning kan det vara svårare att kontrollera utformning samt den samlade påverkan på landskapsbilden.

Stränder och kustlinjer har ofta höga kulturella och estetiska värden vilka bevaras genom strandskyddet (Naturvårdsverket, 2025). Det är viktigt att inför kommande planeringsskeden

identifiera eventuella kulturmiljövärden och aspekter viktiga för landskapsbildningen för att kunna ta hänsyn till dessa vid eventuella exploateringar. Detta hade kunnat förtydligas i LIS-planen.

LIS-planen saknar tillräckliga ställningstaganden för hur hänsyn ska tas till eventuella kulturmiljövärden och värdefull landskapsbild vid framtida exploatering. Planen bör därför kompletteras med tydliga riktlinjer och principer som anger hur kulturmiljö och landskapsbild ska beaktas i kommande planprocesser och vid eventuell exploatering. Vidare behöver planen klargöra hur eventuella fynd av fornlämningar ska hanteras i enlighet med gällande lagstiftning. Samlat görs bedömningen att LIS-planen **medför risk för negativa konsekvenser** på miljöaspekten Kulturmiljö och landskapsbild, om inte åtgärder i kommande skeden vidtas.

Konsekvens nollalternativ

Vid nollalternativet, där gällande översiktsplan ÖP2030 och tidigare utpekade 26 LIS-områden fortsatt utgör planeringsförutsättning, ingår inte nu föreslagna åtta LIS-områden. Detta innebär sannolikt en lägre exploateringsgrad och därmed en begränsad direkt påverkan på kulturmiljö och landskapsbild. Viss utveckling kan ändå förväntas ske genom prövning av enskilda bygglov och dispenser, om än i begränsad omfattning. Vid nollalternativet saknas möjligheter att samlat styra lokalisering, utformning och omfattning av bebyggelse inom de aktuella strandområdena, vilket kan innebära att den samlade och långsiktiga påverkan på kulturmiljö och landskapsbild riskerar bli mer fragmenterad.

ÖP2030 anger att kommunen vid planläggning i ett tidigt skede ska beakta sådant som fornlämningar, kulturmiljöer och odlingslandskap. Ställningstagandet ger ett visst stöd för att kulturmiljön och landskapsbildningen uppmärksammas i fortsatt planering inom nollalternativet och påverkan bedöms bli mer begränsad än vid genomförandet av huvudalternativet.

Samlat bedöms nollalternativet **medföra neutrala konsekvenser** för miljöaspekten Kulturmiljö och landskapsbild.

5.1.4 Hälsa och säkerhet

Betydande miljöpåverkan

Inom de utpekade områdena i LIS-planen finns det risker för hälsa och säkerhet som behöver utredas och säkerställas inför kommande skede i den fysiska planeringen.

Luft och buller samt markföroreningar bedöms inte medföra betydande miljöpåverkan inom de utpekade LIS-områdena och har därför avgränsats bort. Områdena bedöms inte ge upphov till försämrade luftkvalitet eller överskridna bullerriktvärden, då exploateringen är begränsad och då inga större vägar eller bullrande verksamheter ligger i närheten. Enligt Länsstyrelsens EBH-stöd finns inga uppgifter om potentiellt förorenade områden inom LIS-områdena. Detta utifrån att huvuddelen av utpekade områden i LIS-planen, består av tidigare oexploaterad mark. *Jävrebodarna* och *Ytterstviken* är belägna ca 380 meter från väg E4 som är utpekad primär väg för farligt gods. Cirka 200 meter söder om LIS-område *Rokån* sträcker sig väg 373 som även den är primär väg för farligt gods. Ett generellt riktvärde för vidare undersökning av påverkan av farligt gods, är 150 meter från det identifierade riskområdet (Trafikverket, 2026). Inga av LIS-områdena bedöms därmed ligga inom riskområde för farligt gods.

Nuläge

Ras, skred och erosion

Enligt översiktlig analys av rasrisk klassas den totala risken för Piteå kommun som riskklass 2. Skredrisken inom kommunen har riskklass 3 på en femgradig skala där riskklass 5 är högsta risk. För erosion saknas riskbedömning (Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och Statens geotekniska institut (SGI), 2026). Piteå kommun bedömer i LIS-planen att de geologiska förutsättningarna inte medför några risker inom något av de åtta utpekade LIS-områdena.

Översvämning (höga flöden och skyfall)

I Piteå kommun motverkas den globala havsnivåhöjningen av en kraftig landhöjning. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har genomfört översiktliga karteringar av översvämningens risker längs Lillpiteälven, Rokån och Piteälven (MSB, 2026). Ett av de utpekade LIS-områdena, *Rokån*, ligger intill vattenförekomsten med samma namn. Här visar endast beräknat högsta flöde med viss påverkan på områdena närmast Rokån.

Enligt LIS-planen förekommer inga lågpunktsområden där vatten kan samlas vid skyfall inom *Bredträsket* och *Rokån*. För *Långträsket* anges att vissa lågpunktsområden förekommer, medan det inom *Storstråk*, *Ytterstvik*, *Trundön A* och *Trundön B* inte finns några tydligt identifierade lågpunktsområden. Inom *Jävrebodarna* framgår att inga kända tydliga lågpunktsområden finns men däremot förekommer större, flacka ytor där vatten kan bli stående eller röra sig långsamt.

Strålning

Utpekade LIS-områdena *Rokån* och *Storträsk* ligger inom områden klassade som eventuellt högriskområden för markradon. Övriga föreslagna LIS-områden klassas som normalriskområden för markradon enligt LIS-planen.

Reviderad LIS-plan 2026

Ras, skred och erosion

I LIS-planen anges att kommunen följer de generella rekommendationerna från SGI och länsstyrelsen om att ta hänsyn till markstabilitet vid planering nära vatten. I LIS-planen anges även att komplettering av kunskapsunderlaget avseende geotekniska förhållanden och risker kommer att ske i kommande detaljplanearbete.

Översvämning (höga flöden och skyfall)

I LIS-planen uppmärksammas att klimatförändringarna väntas ge mer nederbörd och förändrade vattenflöden, vilket ökar risken för översvämning och erosion i strandnära lägen. Planen förhåller sig till de nationella klimatscenarier som SMHI och länsstyrelsen tillhandahåller.

LIS-planen framhäver att intensivt nederbörd förväntas bli vanligare och att det därmed är viktigt att dagvattenfrågorna hanteras i ett tidigt skede så att bebyggelse och infrastruktur skyddas. Av LIS-planen framgår även att hänsyn behöver tas till tillfälliga högvattennivåer vid extrema väder, och att kommunen tillämpar de riktlinjer för lägsta grundläggningsnivå som länsstyrelsen rekommenderar.

Strålning

Av LIS-planen framgår att de utpekade LIS-områdena *Rokån* och *Storträsk* ligger inom områden klassade som eventuellt högriskområden för markradon. Det saknas ställningstagande om behov av skyddsåtgärder i kommande planeringsskeden.

Påverkan, effekt och konsekvens

LIS-planen innehåller generellt ställningstagande om att risk för negativa effekter för människors hälsa och säkerhet bör noteras och beaktas i det fortsatta planarbetet.

Ras, skred och erosion

Med hänvisning till underlag från SGU bedömer kommunen att det inte finns några geotekniska risker inom något av de åtta föreslagna LIS-områdena. Genom att kommunen följer SGI:s och länsstyrelsens generella rekommendationer om hänsyn till markstabilitet vid planering nära vatten, samt att kunskapsunderlaget avseende geotekniska förhållanden och risker kompletteras i kommande skede i fysisk planering, bedöms riskerna vara fullgott hanterade.

Översvämning (höga flöden och skyfall)

LIS-planen innehåller tydliga men generella ställningstaganden kring hantering av översvämningssrisker. Kommunen har även gjort en översiktlig analys av översvämningssrisker, kopplat till skyfall, genom att redovisa eventuella lågpunkter inom LIS-områdena. Risken för översvämning vid skyfall bedöms generellt som låg kopplat till redovisade lågpunkter. Vid byggnation kan markförhållanden och avrinning förändras. LIS-planen framhäver vikten av att hantera dagvattenfrågor tidigt i kommande skede i fysisk planering. Det kan dock vara svårt att hantera översvämningssrisken utifrån ett helhetsperspektiv vid enskilda bygglov.

LIS-området *Rokån* ligger intill vattendrag som ingår i MSB:s översiktliga kartering av översvämningssrisker vilket bedöms inte innebära någon risk. Däremot saknas information om höga flöden i vattendrag nära övriga föreslagna LIS-områden. Här hade LIS-planen kunnat tydliggöra att eventuella utredningar behöver tas fram i kommande planeringsskeden.

Strålning

LIS-planen innehåller inga uttryckliga ställningstaganden om hur markradon ska hanteras i kommande planeringsskeden. Detta hade kunnat tydliggöras för att säkerställa att radonfrågan systematiskt beaktas vid exploatering inom samtliga LIS-områden, särskilt då två av områdena anges ligga inom eventuellt högriskområde för markradon.

Samlad bedömning

Kunskap om översvämningssrisker till följd av höga flöden i vattendrag saknas för majoriteten av LIS-områdena. LIS-planen saknar även vissa ställningstaganden kring fortsatt hantering av risker i senare planeringsskeden, varför den bedöms medföra ***risk för negativa konsekvenser*** för hälsa och säkerhet om inte åtgärder i kommande skeden vidtas.

Konsekvens nollalternativ

Vid nollalternativet, där gällande översiktsplan ÖP2030 och tidigare utpekade LIS-områden fortsatt utgör planeringsförutsättning, ingår inte nu föreslagna åtta LIS-områden. Utveckling av bebyggelse i dessa LIS-områden kommer inte att ske i föreslagen omfattning. Eventuellt kommer prövning av enstaka bygglov att ske, med stöd utifrån generella

ställningstaganden i ÖP. Nollalternativet bedöms *innebära neutrala konsekvenser* på miljöaspekten Hälsa och säkerhet.

5.1.5 Vattenkvalitet

Betydande miljöpåverkan

LIS-planen måste säkerställa att MKN för vatten inte riskerar att försämrars eller äventyrar möjligheten att uppnå god status. Inga av de föreslagna LIS-områden bedöms ligga i anslutning till någon grundvattentäkt, varför enbart påverkan på ytvattenförekomster bedöms i det här kapitlet. Påverkan på vattenskyddsområden redovisas i kapitel 5.3 Skyddade områden.

Nuläge

Vattenkvalitet ska beaktas så att planerad eller möjlig framtida exploatering inte försämrar statusen i berörda vattenförekomster eller äventyrar möjligheten att uppnå eller bibehålla gällande miljö kvalitetsnormer. *Jävrebodarna* och *Rokån* är belägna intill vattenförekomster som endast uppnår måttlig ekologisk status. Vid Jävrebodarna beror den lägre statusen på förhöjda halter av oorganiskt kväve. Källan till det oorganiska kvävet är för närvarande okänt men kan eventuellt härledas till en fiskodling i fjärden. Den nuvarande ekologiska statusen i Rokån beror på försurning, troligtvis på grund av jordbruk på sura sulfatjordar.

För flera LIS-områden saknas det i nuläget koppling till kommunalt VA och faktiska avloppslösningar.

Tabell 5-2. Miljö kvalitetsnormer för berörda ytvatten (kustvatten, sjöar samt större vattendrag).

LIS-område	Vattenkvalitet
<i>Jävrebodarna</i>	Status MKN: Bursfjärden (ingår i Bottenviken) har måttlig ekologisk status men uppnår ej god kemisk status*. Förutsättningar VA: Området ligger utanför verksamhetsområde för kommunalt VA. Planerade utredningar: Utredning innan etablering för att inte försämra den ekologiska statusen i recipienten.
<i>Ytterstviken</i>	Status MKN: Harrbäcksfjärden har god ekologisk status men uppnår ej god kemisk status* Förutsättningar VA: Området ligger utanför verksamhetsområde för kommunalt VA. Området utgör potentiellt §6-område enligt LAV ¹ . De flesta hushåll i området har idag kommunalt vatten, men enskilda avlopp. Kommunalt vatten finns via förening. Kommunalt vatten- och spillvattenledningar finns vid väg E4. Planerade utredningar: Utredning innan etablering för att inte försämra den ekologiska statusen i recipienten.
<i>Trundön A</i>	Status MKN: Storfjärden, en del av Bottenviken, har god ekologisk status men uppnår ej god kemisk status*. Förutsättningar VA: Området ligger utanför verksamhetsområde för kommunalt VA. Inga kommunala ledningar finns i närheten. Ett närliggande klusterområde på Trundön bedöms enligt vattentjänstplanen inte utgöra §6-områden inom en längre tidshorisont Om bebyggelsen hamnar nära klusterområdet Trundön kan kommunen ändå behöva inrätta ett VA-verksamhetsområde och bygga ut kommunalt VA. Området utgör potentiellt §6-område enligt LAV ² . Planerade utredningar: Utredning innan etablering för att inte försämra den ekologiska statusen i recipienten.

¹ Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster.

² Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster.

Trundön B	Status MKN: Storfjärden, en del av Bottenviken, har god ekologisk status men uppnår ej god kemisk status*. Förutsättningar VA: Området ligger utanför verksamhetsområde för kommunalt VA. Kommunala ledningar saknas i området. Planerade utredningar: Utredning innan etablering för att inte försämra den ekologiska statusen i recipienten.
Bredträsket	Status MKN: Bredträsket har god ekologisk status och uppnår ej god kemisk status**. Förutsättningar VA: Området ligger utanför verksamhetsområde för kommunalt VA. Kommunala ledningar saknas i området. Planerade utredningar: Utredning innan etablering beträffande hur parametervärdet för Närområdet runt sjöar kan komma att förändras.
Rokån	Status MKN: Intill Rokån med måttlig ekologisk status men med kemisk status uppnår ej god. Förutsättningar VA: Området ligger utanför verksamhetsområde för kommunalt VA. I närheten finns kommunala vatten- och spillvattenledningar och anslutning till dessa kan ske via avtalslösning. Planerade utredningar: Utredning av vattendragets morfologi innan etablering.
Långträsket	Status MKN: Sjön Långträsket har god ekologisk status och uppnår ej god kemisk status. Miljökvalitetsnorm att bibehålla god ekologisk status och uppnå god kemisk status**. Förutsättningar VA: Området ligger utanför verksamhetsområde för kommunalt VA. Kommunala ledningar saknas i området. Planerade utredningar: Utredning innan etablering beträffande hur parametervärdet för Närområdet runt sjöar kan komma att förändras.
Storstråk	Status MKN: Storstråk är en sjö med god ekologisk status och uppnår ej god kemisk status**. Förutsättningar VA: Området ligger utanför verksamhetsområde för kommunalt VA. Kommunala ledningar saknas i området. Planerade utredningar: Utredning innan etablering beträffande hur parametervärdet för Närområdet runt sjöar kan komma att förändras.

* Med undantag för bromerad difenyleter, kvicksilver, kvicksilverföreningar, dioxiner och dioxinliknande föreningar.

** Med undantag för bromerad difenyleter, kvicksilver, kvicksilverföreningar. Övriga ämnen ej undersökta.

Reviderad LIS-plan 2026

LIS-området Ytterstsviken ligger utanför verksamhetsområde för VA och bedöms heller inte utgöra ett §6-område inom en längre tidshorisont. LIS-planen tydliggör vidare att de flesta hushåll inom Ytterstsviken idag har kommunalt vatten, men enskilda avlopp. En konsekvens av utökning av bostäder i området kan bli att verksamhetsområde för VA måste inrättas enligt LAV §6 och då måste kommunala tjänster inrättas. För LIS-områdena Trundön A och Trundön B framgår av LIS-planen att gemensamma VA-lösningar eftersträvas. Ny bebyggelse vid de vattendrag som idag inte uppnår god status får inte innebära att förutsättningarna för att nå målen försämras. Det framgår också att särskild hänsyn ska tas för att minimera näringsläckage och fysisk påverkan på strandmiljön men att frågan om påverkan på ytvattenstatus behöver beaktas i fortsatt skede i fysisk planering.

Påverkan, effekt och konsekvens av planförslaget

Potentiella källor till lokalt försämrade vattenkvalitet kan utgöras av markarbeten, förändrad avrinning, enskilda avloppslösningar samt ökad belastning på strand och vattenmiljöer. För de kompletterade LIS-områdena bedöms dock föreslagen markanvändning inte medföra någon

betydande negativ påverkan på vattenkvaliteten, förutsatt att exploateringen sker i begränsad omfattning och med tillämpning av gällande krav på avloppslösningar, dagvattenhantering och markskydd. Eftersom områdena i viss utsträckning redan är påverkade av skogsbruk och befintlig markanvändning bedöms den tillkommande belastningen vara begränsad. Särskild hänsyn bör dock tas i strandnära lägen och i anslutning till mindre vattendrag och sjöar med låg buffringsförmåga.

Vid Storsträsk och Bredträsket, där områdena ligger i anslutning till värdefulla vattenmiljöer bedöms känsligheten vara högre. Här kan även små förändringar i markanvändning eller vattenavrinning få relativt stor påverkan på vattenkemin. I dessa områden bör därför försiktighetsprincipen tillämpas, och behov av fördjupade hydrologiska och vattenkemiska bedömningar kan föreligga i senare planeringsskeden. Föreslagen markanvändning bedöms inte medföra någon betydande negativ påverkan på vattenkvaliteten, förutsatt att exploatering sker i begränsad omfattning och med tillämpning av gällande krav på avloppslösningar, dagvattenhantering och markskydd.

Samlat görs bedömningen att LIS-planen *medför neutrala konsekvenser* på miljöaspekten Vattenkvalitet.

Konsekvens nollalternativ

Vid nollalternativet, där gällande översiktsplan ÖP2030 och tidigare utpekade 26 LIS-områden fortsatt utgör planeringsförutsättning, ingår inte nu föreslagna åtta LIS-områden. Utveckling av bebyggelse i dessa LIS-områden kommer inte att ske i föreslagen omfattning. Eventuellt kommer prövning av enstaka bygglov att ske. ÖP 2030 omfattar generella ställningstaganden kopplat till vatten- och avloppsförsörjning för hantering av de frågorna.

Nollalternativet bedöms *medföra neutrala konsekvenser* på miljöaspekten Vattenkvalitet.

5.1.6 Landsbygdsutveckling (klimatpåverkan)

Betydande miljöpåverkan

Sverige antog år 2017 ett klimatmål om att inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären senast år 2045, för att därefter uppnå negativa utsläpp (Naturvårdsverket, 2026). Den lokala nivån har en central roll i omställningen, där kommunerna genom sitt planmonopol har stora möjligheter att skapa förutsättningar för en långsiktigt hållbar mark- och vattenanvändning med minskade utsläpp. Klimatpåverkan behöver beaktas i LIS-planen eftersom kommunen genom planeringen av LIS-områden kan påverka bebyggelsens lokalisering och därmed förutsättningarna för ett transporteffektivt och klimatanpassat samhälle.

Nuläge

För de enskilda LIS-områdena finns ingen detaljerad redovisning av dagens resvanor, andel bilresor, cykel-/gång- eller kollektivtrafiknyttjande. Nedan redovisas de geografiska förutsättningarna för respektive LIS-område utifrån kommunens beskrivningar. De geografiska förutsättningarna redovisas för att tydliggöra områdenas lokalisering i förhållande till befintliga tätorter, infrastruktur och tidigare antagna LIS-områden, eftersom detta kan ha stor betydelse för möjligheten att utveckla resmönster och transportsystem med lägre klimatpåverkan.

LIS-område	Landsbygdsutveckling (klimatpåverkan)
<i>Jävrebodarna</i>	Syftet med LIS-området är bostadsutveckling genom förtätning, och anses lämpligt för både permanentbostäder och fritidshus. Utvecklingen bedöms stärka landsbygdscentra Jävre och har goda förutsättningar för pendling såväl norrut som söderut.
<i>Ytterstviken</i>	Syftet med LIS-området är bostadsutveckling genom viss förtätning samt andra rad med bostäder. Området anses lämpligt för både permanentbostäder och fritidshus där utvecklingen bedöms stärka landsbygdscentra Norrfjärden. Från området anges finnas goda pendlingsmöjligheter via väg E4 samt kommande Norrbotniabanan, både norrut och söderut. Cirka 1 kilometer söder om föreslaget LIS-område ligger antaget LIS-område Grannholmsviken.
<i>Trundön A</i>	Syftet med LIS-området är bostadsutveckling och anses lämpligt för både permanentbostäder och fritidshus. Utvecklingen bedöms stärka landsbygdscentra Rosvik.
<i>Trundön B</i>	Syftet med LIS-området är bostadsutveckling och anses lämpligt för både permanentbostäder och fritidshus genom förtätning av delvis ianspråktaget strandområde. Utvecklingen bedöms stärka landsbygdscentra Rosvik.
<i>Bredträsket</i>	Syftet med LIS-området är näringsutveckling och bedöms utgöra ett bra läge för turismverksamhet med närhet till Norrskensgården. Utvecklingen bedöms stärka Långträsk. Cirka 800 meter nordöst om föreslaget LIS-område ligger antaget LIS-område Norrskensgården.
<i>Rokån</i>	Syftet med LIS-området är att möjliggöra för kompletterande verksamheter, och området bedöms vara lämpligt för etableringar inom turism och friluftsliv. Utvecklingen bedöms stärka landsbygdscentra Roknäs/Sjulnäs.
<i>Långträsket</i>	Syftet med LIS-området är komplettering av verksamheter inom turism och näringsliv samt bostäder. Utvecklingen bedöms stärka landsbygdscentra Rosvik och Norrfjärden samt byn Sjulsmark. Pendlingsmöjligheter anges vara goda till Luleå och Piteå.
<i>Storträsk</i>	Syftet med LIS-området är komplettering av verksamheter inom turism och friluftsliv. Utvecklingen bedöms stärka byn Sikfors.

Reviderad LIS-plan 2026

Ett generellt urvalskriterie för utpekade LIS-områden nämns i LIS-planen vara att gynna befintlig och ny kommunikation samt kollektivtrafik. I LIS-planen anges att förutsättningar att nå området med bil eller kollektivtrafik bedömts genom en så kallad exploateringsbedömning. Även områdenas avstånd till service såsom dagligvarubutik, förskola och skola samt lokala arbetsplatser och andra verksamheter har tagits i beaktning.

Påverkan, effekt och konsekvens av planförslaget

De föreslagna LIS-områdena koncentreras till viss del till redan befintlig bebyggelse samt besöksmål. Vid lokalisering har även avstånd till service beaktats. Detta kan innebära ett stärkt underlag för att främja kollektivt resande. Dock antas ett genomförande av planen kunna leda till ökade persontransporter till och från områdena, främst med bil, då nuvarande kollektivtrafik är begränsad och det saknas särskilda åtgärder i planen för att stärka gång-, cykel- och kollektivtrafik. Översiktligt bedöms avstånden från de utpekade LIS-områdena till närmaste landsbygdscentra i många fall vara så pass stora att gång- och cykeltrafik, som vardagliga färd sätt, begränsas. Det saknas också underlag som tyder på att det idag finns, eller planeras, utbyggda och trafiksäkra gång- och cykelstråk mellan LIS-områdena och närliggande serviceorter.

Planen innebär ingen direkt omställning av transportsystemet mot mer hållbara färd sätt, då det saknas information och ställningstaganden i LIS-planen om att möjliggöra eller särskilt främja cykel och gång i anslutning till LIS-områdena. Det saknas även tydliga krav och/eller riktlinjer kring tillgänglighet till kollektivtrafik (till exempel gångavstånd till hållplats, krav på nya hållplatser eller anropsstyrd trafik). Bristande kollektivtrafik lyfts tvärtom i LIS-planen som ett identifierat problemområde som kan medföra fortsatt högt bilberoende.

Ett genomförande av planen bedöms *sannolikt medföra negativa konsekvenser* för miljöaspekten klimatpåverkan.

Konsekvens nollalternativ

Nollalternativet framhäver att kommunen ska erbjuda goda förutsättningar för miljövänliga val där tillgång till gång- och cykelbanor samt utbyggd kollektivtrafik lyft fram som betydande för ett hållbart resande och minskat bilberoende. Av nollalternativet framgår även att kollektivtrafiken ska harmoniseras för att föra samman landsbygd och stad. Klimatpåverkan identifieras som en av tre miljöaspekter där kommunen står inför särskilt stora utmaningar. Att minska utsläppen från biltrafiken anges vara en av kommunens största utmaningar där kommunens generellt glesa bebyggelsestruktur utgör en drivande faktor för privatbilism.

Nollalternativet innebär fortsatta planeringsförutsättningar för de antagna LIS-områden vilket likt för huvudalternativet innebär ett högt bilberoende och begränsad tillgång till kollektivtrafik.

Nollalternativet bedöms *sannolikt medföra negativa konsekvenser*.

5.1.7 Rennäring

Betydande miljöpåverkan

Samtliga utpekade LIS-områden ligger inom flera samebyars verksamhetsområden, som därmed utgörs av enskilda intressen. LIS-planen behöver därför beakta rennäringens intressen och tydligt identifiera samt analysera potentiella intressekonflikter med föreslagen markanvändning.

Rennäringens betydelse som utpekat allmänt intresse, område av riksintresse enligt 3 kap. 5 § miljöbalken hanteras under Kapitel 5.2.

Nuläge

Piteå kommun präglas av rennäring och ett flertal samebyar ligger inom kommunen. Stora delar av kommunen utgörs av vinter- och åretruntbetesmark, vilka breder ut sig från kusten och öarna till inlandet. Flera viktiga flyttleder sträcker sig genom landskapet. Även rastbetesplatser, trivselland, kalvningsland och uppsamlingsplats finns utspridda inom hela kommunen.

Rennäringens enskilda intresse av att bedriva renskötsel, företräds av de olika samebyarna. Bedömningen av ett områdes värde och eller effekten av en påverkan behöver inte vara lika för det allmänna och det enskilda intresset utan kan skilja sig åt, eftersom samebyns verksamhet i ett område inte nödvändigtvis avspeglar intentionen med riksintresset. För att bedöma ett områdes värde för rennäringen behöver information inhämtas från samebyarna, där områdets funktion för renskötseln med beaktande av förutsättningar för fortsatt brukande av markerna, tydliggörs och redovisas.

Tabell 5-3 redovisar vilka samebyar som berörs inom respektive LIS-område.

Tabell 5-3. Berörda samebyar inom respektive LIS-område.

LIS-område	Rennäring
<i>Jävrebodarna</i>	Västra Kikkejaure sameby
<i>Ytterstvikén</i>	Udtja sameby, Sirges sameby, Jåhkågasska sameby och Tuorpon sameby
<i>Trundön A</i>	Udtja sameby, Sirges sameby, Jåhkågasska sameby och Tuorpon sameby
<i>Trundön B</i>	Udtja sameby, Sirges sameby, Jåhkågasska sameby och Tuorpon sameby.
<i>Bredträsket</i>	Västra Kikkejaure sameby
<i>Rokån</i>	Östra Kikkejaure sameby
<i>Långträsket</i>	Udtja sameby, Sirges sameby, Jåhkågasska sameby och Tuorpon sameby
<i>Storstråk</i>	Semisjaur-Njarg sameby. Drygt 500 meter väst om LIS-området finns en utmarkerad flyttled.

Reviderad LIS-plan 2026

LIS-planen innehåller generella ställningstaganden om att rennäringens intressen så långt som möjligt ska skyddas från åtgärder som kan skada bedrivandet av näringen. Hänsyn tydliggörs genom en lista där påverkan från bebyggelse i utpekade LIS-områden ska beaktas utifrån rennäringens behov.

- Bebyggelse innebär inte att samebyn upphäver sin renskötselrätt.
- De installationer som uppförs måste utformas så att djur inte kommer till skada och att skador på installationer inte regelmässigt ersätts av samebyn.
- Bygglov kan villkoras med att stängsel inte får uppföras utan särskilt samråd med samebyn då det annars kan innebära ett hinder för rensköteln.
- Närheten till flyttleder och andra områden av riksintresse kan innebära ett intrång i egendomsrätten, då samebyn under flyttning med renar kan komma att passera över tomtmark. En flyttled innebär också att renar självmant kan passera, eftersom flyttleder uppkommer genom att renar under mycket lång tid använt dessa även utan inblandning av människor. En flyttled är inte statisk utan varierar upp till 500 meter beroende på flertalet faktorer där störningar är en. En flyttled är vital för en sameby och skyddas därför i lag.
- Funktionella samband mellan områden ska beaktas vid bedömning av påverkan på rennäringen.

Enligt LIS-planen kommer samtliga berörda samebyar få tillfället att yttra sig om planförslaget parallellt med Samrådet. För att förebygga negativa konsekvenser är det av betydelse att områdenas funktion för rennäringen tydliggörs i LIS-planen. Detta för att säkerställa att genomförandet av planen inte medför att värdefulla områden för rennäringen bebyggs eller orsakar barriäreffekter. I nuläget saknas dock information som kan visa på hur genomförandet kan eller inte kan påverka rennäringen.

Påverkan, effekt och konsekvens av planförslaget

Samtliga LIS-områden ligger inom samebyarnas intresseområden vilket innebär att ny bebyggelse, vägar och ökad mänsklig aktivitet kan skapa störningar, fragmentera betesmarker

och lokalt försvåra flyttvägar och brukandet av marken. Kommunen anger generellt att även områden som inte är av riksintresse för rennäringen så långt som möjligt ska skyddas mot åtgärder som försvårar renskötseln, att försiktighet ska iakttas samt samråd ske med berörd sameby när etableringar riskerar att påverka rennäringen negativt. Utifrån tydliggörandet kring möjligheten för samebyarna att få yttra sig under planprocessen, minskar risken för negativa konsekvenser. Det saknas tillräcklig kunskap kring rennäringens behov och okända förutsättningar gör det svårt att bedöma huruvida värden utifrån nuvarande förslag kan beaktas.

Samlat görs bedömningen att LIS-planen *medför risk för negativa konsekvenser* på miljöaspekten Rennäring.

Konsekvens nollalternativ

Vid nollalternativet, där gällande översiktsplan ÖP2030 och tidigare utpekade 26 LIS-områden fortsatt utgör planeringsförutsättning, ingår inte nu föreslagna åtta LIS-områden. Utveckling av bebyggelse i dessa LIS-områden kommer inte att ske i föreslagen omfattning. Eventuellt kommer prövning av enstaka bygglov att ske. ÖP 2030 anger övergripande ställningstaganden kopplat till hänsyn till rennäring vid nyetablering, vilket kan medföra otydlig vägledning kring hantering i bygglovsprocessen och *risk för negativa konsekvenser*.

5.2 Riksintressen enligt 3 och 4 kap MB

Nedan redovisas de områden av riksintresse som berörs av kompletteringen i LIS-planen.

5.2.1 Riksintresse enligt 3 kap 6 § MB

Den reviderade LIS-planen pekar ut flera LIS-områden inom områden av riksintresse för kulturmiljövården, friluftsliv och rennäringen. Inget riksintresse för naturvård berörs av gjorda markanspråk.

Kulturmiljövård

Ett utpekad LIS-område för komplettering av verksamheter, *Rokån*, ligger delvis inom riksintresset för kulturmiljövården, Lillpitedalen (BD 56), enligt miljöbalken 3 kap 6 §. Enligt riksintressebeskrivningens motivering är området ett väl hävdat odlingslandskap med ett stort antal bevarade och samlade gårds- och bybildningar med många lokala särdrag. Här finns ett stort inslag av välbevarade ängslador och Norrbottensgårdar (Riksantikvarieämbetet, 2021).

LIS-planen behöver tydliggöra riksintressets värden i planen samt hur eventuell påverkan på riksintresset ska kunna undvikas. Det finns därmed risk för påtaglig skada på riksintresset vid genomförandet av LIS-planen.

Friluftsliv

Fyra av de föreslagna LIS-områdena, *Jävrebodarna*, *Ytterstvikén*, *Trundön A* samt *Trundön B*, ligger inom riksintresse för friluftsliv Norrbottens kust och skärgård, objekt ID 294.

Riksintresseområdet Norrbottens kust och skärgård är världens nordligaste brackvattenskärgård och landhöjningsmiljö med ett unikt växt och djurliv. Tre av fyra skyddade nationalälvar mynnar ut här, Torne, Kalix och Pite älvar. Områdets unika förutsättningar beskrivs ligga i dess nordliga läge med ljusa sommarnätter och vinterns alla möjligheter med ett fruset hav vilket bidrar till ett variationsrikt friluftsliv under hela året. Bad, båtliv, skärmflygning, skridsko- och

skidåkning, vandring, fritidsfiske och hundspann är bara några av de många friluftaktiviteter som området erbjuder. Inom riksintresseområdet finns en nationalpark, flertalet naturreservat och fågelskyddsområden. Det finns även många värdefulla kulturmiljöer varav flera utpekade som riksintressen vilka är attraktiva besöksmål. Innerskärgården och landkusten har hög tillgänglighet med flera besöksanläggningar och många besökare, medan det i ytterskärgården finns möjlighet till unika naturupplevelser i enskildhet.

LIS-planen framhäver att vid detaljplanläggning eller bygglovsprövning ska en platsspecifik utredning och bedömning göras för att säkerställa att riksintressets värdekärnor inte skadas. Samtidigt pekas LIS-områden ut i områden där tillgänglighet till strandområdena redan idag bedöms vara delvis påverkade. Utredningen bör därmed säkerställa hur tillgängligheten upplevs i dag, samt hur den inte försämras ytterligare exempelvis genom privatisering av strandlinjen. Det finns därmed risk för påtaglig skada på riksintresset vid genomförandet av LIS-planen.

5.2.2 Riksintresse enligt 3 kap 5 § MB

Rennäring

Rennäringens mest betydelsefulla användningsområden är utpekade som riksintresse. Exempel på sådana platser är samlingsplatser, flyttleder, övernattningsbeten, svåra passager, speciella betesområden, områden kring anläggningar samt renhagar (Sametinget, 2025). Av de åtta kompletterade LIS-områdena är *Bredträsket* beläget inom riksintresse för rennäring.

I arbetet med LIS-planen kommer Piteå kommun att föra en dialog med berörd sameby. Det saknas dock en redovisning kring vilka värden inom riksintresset som kan komma att påverkas vid genomförandet av planen. LIS-planen anger att om en etablering kan medföra negativ påverkan på riksintresset för rennäring ska samråd ske med berörd sameby och att bebyggelse inte innebär att en sameby upphäver sin rensköttelsrätt. I områden inom eller i närhet av riksintresse för rennäringen ska stor försiktighet råda vid nyetableringar. En bedömning av påverkan på riksintressets värden saknas i LIS-planen. Det finns därmed risk för påtaglig skada på riksintresset vid genomförandet av LIS-planen.

5.2.3 Riksintresse enligt 4 kap MB

Riksintresse rörligt friluftsliv 2 §

Av de åtta kompletterade LIS-områdena är de fyra kustnära områdena Jävrebodarna, Ytterstviken, Trundön A och Trundön B belägna inom riksintresse för turism och friluftsliv enligt miljöbalken 4 kap 2 §, *Norbottens skärgård*.

LIS-planen framhäver att vid detaljplanläggning eller bygglovsprövning ska en platsspecifik bedömning göras för att säkerställa att riksintressets värdekärnor inte skadas. Särskild vikt ska läggas vid att bevara öppna landskapsbilder och tillgång till stränderna för allmänheten. Samtidigt pekas LIS-områden ut i områden där tillgänglighet till strandområdena bedöms vara delvis påverkade. Utredningen bör därmed säkerställa hur tillgängligheten upplevs i dag, samt hur den inte försämras ytterligare exempelvis genom privatisering av strandlinjen. Det finns därmed risk för påtaglig skada på riksintresset vid genomförandet av LIS-planen.

5.3 Skyddade områden enligt 7 kap MB

5.3.1 Vattenskyddsområde

Svensbyfjärden vattenskyddsområde syftar till att skydda Svensbyfjärdens ytvattentäkt. Ytvattentäkten är Piteå kommuns huvudvattentäkt och försörjer mer än 90 procent av kommuninvånarna med dricksvatten (Piteå kommun, 2025).

LIS-området *Rokån* överlappar Svensbyfjärden vattenskyddsområde (sekundär skyddszon). Det finns risk för negativ påverkan på vattenskyddsområden beroende på olika faktorer, såsom påverkan under byggtiden, möjlig dagvattenhantering samt hur byggnationen påverkar vattenbalansen i vattenskyddsområdet exempelvis genom andelen hårdgjorda ytor. LIS-planen behöver tydliggöra att utvecklingen i anslutning till vattenskyddsområdet är förenlig med de föreskrifter som gäller för det skyddade området för att negativ påverkan inte ska uppstå.

5.3.2 Natura 2000

Två av de kompletterade LIS-områdena är belägna intill Natura 2000-områden. Bredträsket ingår i Byskeälvens vattensystem och Storsträsk är en del av Piteälvens biflöden. Båda älvarna och dess biflöden är skyddade enligt Natura 2000. I både Byskeälvens och Piteälvens bevarandeplaner (Länsstyrelsen, 2019) (Länsstyrelsen, 2024) framgår att bebyggelse och anläggningar på strandnära lägen kan innebära störningar för organismer, i både vattnet och på stränderna, vilket utgör hot mot den biologiska mångfalden. Avverkning och markberedning i nära anslutning till vattnet kan leda till läckage av eroderat material, näringsämnen och skadliga ämnen till vattnet och att exempelvis enskilda avlopp kan påverka vattenmiljön negativt. Avverkning medför därtill ökad solinstrålning, vilket leder till ökad vattentemperatur, som missgynnar en mängd levande arter. Se tabell 5-4.

Tabell 5-4. Tabellen redovisar utpekade LIS-område och vilket Natura 2000-område som eventuellt berörs av planen.

LIS-område	Skyddade områden - Natura 2000
<i>Jävrebodarna</i>	Berörs ej.
<i>Ytterstviken</i>	Berörs ej.
<i>Trundön A</i>	Berörs ej.
<i>Trundön B</i>	Berörs ej.
<i>Bredträsket</i>	Byskeälven
<i>Rokån</i>	Berörs ej.
<i>Långträsket</i>	Berörs ej.
<i>Storsträsk</i>	Piteälven

LIS-planens utpekande av markanspråk i anslutning till Natura 2000-områden medföra risk för negativa konsekvenser, även om markanspråket sker utanför det skyddade området. LIS-planen behöver kompletteras med områdesspecifika beskrivningar tillsammans med ställningstagande om att det i detaljplaneskedet krävs särskilda utredningar för att säkerställa att inte utpekade värden eller skyddade arter inom Natura 2000-området riskerar att påverkas negativt.

5.4 Mellankommunala frågor och kumulativa effekter

Närliggande kommuner har fått yttra sig avseende eventuella mellankommunala frågor för den antagna LIS-planen. Piteå kommun bedömer att ett samarbete med grannkommunerna i frågor kring strandskydd och LIS vid de kommungemensamma vattendragen, kan bidra till en bättre lokal och regional utveckling. Inga av de föreslagna LIS-områdena bedöms medföra mellankommunal påverkan.

Kumulativa effekter utgör effekter som samverkar på olika sätt. De kan vara antingen additiva, synergistiska eller motverkande på kort, medellång eller lång sikt. Effekterna kan vara både negativa och positiva. I bedömningen av kumulativa effekter för den reviderade versionen av Piteå kommuns LIS-plan görs en översyn kring huruvida det uppstår kumulativa effekter i de områden där det finns utpekade både gällande samt föreslagna LIS-områden.

Det föreslagna LIS-området Bredträsk (verksamhet) ligger i anslutning till skyddat Natura 2000-område; Byskeälven (SE0820432). Med anledning av att det vid närliggande sjö, Storlångträsket (ingår också i Natura 2000-området Byskeälven), finns beslutade LIS-områden för bostäder finns det risk för kumulativa effekter avseende ett ökat besöksstryck med slitage och störning på skyddade arter och naturtyper i anslutning till Natura 2000-området. Motsvarande gäller vid sjön Storträsk, där det finns utpekade LIS-områden i den södra delen av området samt ett nytt område, Storträsk (verksamhet) utpekade i den norra delen. Sjön Storträsk är skyddat Natura 2000-område Piteälven (SE0820434). Det kan även uppstå kumulativa effekter för rennäringen (även områden av riksintresse), vilket behöver framgå och tydliggöras i LIS-planen.

6 Komplettering av LIS-områden 2026 – Miljömål

Nedan anges de nationella miljö kvalitetsmål som är relevanta för genomförandet av de kompletterade LIS-områdena. Ikoner för berörda globala miljömål redovisas under respektive mål (Naturvårdsverket, 2016). Ingen av de kompletterade LIS-områdena berör våtmark som identifierats i Länsstyrelsens våtmarksinventering eller någon odlingsmark. Miljömålen *myllrande våtmarker* och *ett rikt odlingslandskap* har därför inte bedömts. Piteå kommun bedöms heller inte ligga inom fjällnära miljö, varför miljömålet *Storslagen fjällmiljö* inte bedömts.

6.1 Levande sjöar och vattendrag

Kompletterad LIS-plan möjliggör en positiv riktning för miljömålet genom att:

- Utpekade LIS-områden för verksamhetsutveckling kan gynna friluftsliv och eventuellt turism i inlandet.

Kompletterad LIS-plan medför negativ riktning för miljömålet genom att:

- Det saknas en tydlig redovisning av hur kommunen arbetar med grön infrastruktur, exempelvis genom utpekande av värdefulla skogspartier och strandnära vegetation viktiga för biologisk mångfald.

Kompletterad LIS-plan medför neutral riktning för miljömålet genom att:

- Ställningstagande anges för samtliga utpekade LIS-områden att naturvärden behöver utredas genom fältbaserad naturvärdesinventering enligt SIS-standard före planläggning eller exploatering.
- Ställningstagande anger att etableringar ska föregås av utredning för att säkerställa att miljö kvalitetsnormerna för berörda recipienter inte försämras.

6.2 Ett rikt växt- och djurliv

Kompletterad LIS-plan medför risk för negativ riktning för miljömålet genom att:

- Ett par utpekade LIS-områden ligger i nära anslutning till skyddade Natura 2000-områden. Det kan finnas höga biologiska värden även utanför skyddade områden.
- Det saknas en tydlig redovisning av hur kommunen arbetar med grön infrastruktur, exempelvis genom utpekande av värdefulla skogspartier och strandnära vegetation viktiga för biologisk mångfald.

Kompletterad LIS-plan medför neutral riktning för miljömålet genom att:

- Ställningstagande anges för samtliga utpekade LIS-områden att naturvärden behöver utredas genom fältbaserad naturvärdesinventering enligt SIS-standard före planläggning eller exploatering.

6.3 Hav i balans samt levande kust och hav

Kompletterad LIS-plan medför risk för negativ riktning för miljömålet genom att:

- Utpekade LIS-områden längs kustlinjen syftar till bostadsutveckling. Det medför en risk för att den allmänrättsliga tillgängligheten till området försämras, vilket i sin tur kan begränsa allmänhetens möjlighet till rekreation.
- Det saknas en tydlig redovisning av hur kommunen arbetar med grön infrastruktur, exempelvis genom utpekande av värdefulla skogspartier och strandnära vegetation viktiga för biologisk mångfald.

Kompletterad LIS-plan medför neutral riktning för miljömålet genom att:

- Ställningstagande anger att utpekade LIS-områdenas betydelse för friluftslivet behöver bedömas genom platsbesök före exploatering.
- Ställningstagande anges för samtliga utpekade LIS-områden att naturvärden behöver utredas genom fältbaserad naturvärdesinventering enligt SIS-standard före planläggning eller exploatering.
- Ställningstagande anger att etableringar ska föregås av utredning för att säkerställa att miljö kvalitetsnormerna för berörda recipienter inte försämras.

6.4 Levande skogar

Kompletterad LIS-plan medför risk för negativ riktning för miljömålet genom att:

- Skogsområden tas i anspråk för bebyggelse. Områdena kan ha betydelse för biologisk mångfald i form av habitat, alternativt ha en funktion som spridningskorridor.
- Det saknas en tydlig redovisning av hur kommunen arbetar med grön infrastruktur, exempelvis genom utpekande av värdefulla skogspartier viktiga för biologisk mångfald.

Kompletterad LIS-plan medför neutral riktning för miljömålet genom att:

- Ställningstagande anger att utpekade LIS-områdenas betydelse för friluftslivet behöver bedömas genom platsbesök före exploatering.
- Ställningstagande anges för samtliga utpekade LIS-områden att naturvärden behöver utredas genom fältbaserad naturvärdesinventering enligt SIS-standard före planläggning eller exploatering.

6.5 En god bebyggd miljö

Kompletterad LIS-plan möjliggör en positiv riktning för miljömålet genom att:

- Vissa utpekade LIS-områden ligger i anslutning till befintlig infrastruktur.

Kompletterad LIS-plan medför risk för negativ riktning för miljömålet genom att:

- Det saknas tillräckliga ställningstaganden för hur hänsyn ska tas till eventuella kulturmiljövärden och värdefull landskapsbild vid framtida exploatering.
- Det saknas ställningstaganden i planen avseende utveckling och förstärkning av gång- och cykelinfrastruktur till och inom de utpekade LIS-områdena.
- Markanspråk görs i områden med bristfällig kollektivtrafik.
- Kunskap om översvänningsrisker till följd av höga flöden i vattendrag saknas för majoriteten av LIS-områdena.
- Vissa ställningstaganden saknas kring fortsatt hantering av risker i senare planeringsskeden.

Kompletterad LIS-plan medför neutral riktning för miljömålet genom att:

- Ingen av de åtta LIS-områdena bedöms ligga inom områden med några geotekniska risker (erosion, skred eller ras).

6.6 Begränsad klimatpåverkan

Kompletterad LIS-plan möjliggör en positiv riktning för miljömålet genom att:

- Vissa utpekade LIS-områden kan eventuellt på lång sikt innebära ett stärkt underlag för att utveckla kollektivtrafik.
- Vissa utpekade LIS-områden ligger i anslutning till befintlig infrastruktur.

Kompletterad LIS-plan medför risk för negativ riktning för miljömålet genom att:

- Utpekade områden för utveckling av framför allt permanentbostäder riskerar att medföra ett ökat eller bibehållet högt bilberoende för arbets-, inköps- och serviceresor, då tillgång till kollektivtrafik är begränsad.
- Det saknas ställningstaganden i planen avseende utveckling och förstärkning av gång- och cykelinfrastruktur till och inom de utpekade LIS-områdena.
- Ökad bebyggelse i strandnära lägen kan kräva ny eller utökad infrastruktur (vägar, teknisk försörjning) som i genomförandeskedet innebär utsläpp av växthusgaser från byggsleden och drift.

7 Samlad bedömning

Genom att avstå från att peka ut LIS-områden i områden med kända värden som kan påverkas negativt av en exploatering har större negativa effekter av LIS-planen kunnat undvikas på ett övergripande plan. Påverkan på mark, landskap, djur, växter och biologisk mångfald beror till stor del på detaljlokalisering och detaljutformning. Negativa effekter kan komma att uppstå men bör i de flesta fall kunna begränsas genom fördjupade utredningar och beaktande av hänsyn vid genomförandet. Åtgärder kan också genomföras som minskar eller eliminerar de negativa konsekvenserna. Samtliga relevanta miljömål har utvärderats och konsekvenserna bedöms inte som stora.

8 Komplettering av LIS-områden under 2026 - Samlad bedömning

Nedan följer en samlad bedömning av LIS-planens påverkan på avgränsade miljöaspekter, riksintressen, skyddade områden, miljö kvalitetsnormer samt mellankommunala frågor.

Miljöaspekter

Tabell 8-1. Tabellen redogör konsekvenserna för respektive miljöaspekt vid genomförande av planförslaget. De färgsatta cellerna i högerkolumn illustrerar den huvudsakliga bedömningen för miljöaspekten, där rött indikerar sannolikt negativa konsekvenser, orange risk för negativa konsekvenser och grönt för möjlighet till positiva konsekvenser.

Miljöaspekt	Konsekvenser planförslag	Konsekvenser nollalternativ
Biologisk mångfald	I nuläget har inga naturvärdesinventeringar genomförts inom de kompletterade LIS-områdena, vilket innebär att eventuella	I ÖP2030 framhålls vikten av att bevara biotoper som kan fungera som spridningscentra för växter och djur. Det finns ett framtagat

	<p>naturvärden eller skyddade arter inte har identifierats eller beskrivits i LIS-planen.</p> <p>Det är positivt att kommunen tydliggör kravet på naturvärdesinventering enligt SIS-standard inför planläggning och exploatering. Bebyggelse i strandnära lägen kan innebära negativa konsekvenser för biologisk mångfald genom att livsmiljöer förstörs eller fragmenteras, både på land och i vatten. Exploatering medför ofta även ökad störning och slitage i närområdet. Eftersom påverkan kan uppstå både på land och i vatten behöver kraven på naturvärdesinventering omfatta såväl terrestra som marina och limniska miljöer. Kravet på naturvärdesinventering är ändamålsenligt vid detaljplanering, där kommunen ansvarar för utredningarna. Däremot innebär skrivningen en risk för de kustnära LIS-områdena Jävrebodarna, Ytterstviken, Trundön A och Trundön B, där LIS-planen anger att viss bebyggelse kan prövas via bygglov. Kommunens möjlighet att genomföra samlad bedömning av LIS-områdenas lämplighet med avseende på naturvärden bedöms vara begränsad för de LIS-områdena. Av LIS-planen framgår inte om kommunen kommer kräva naturvärdesinventering för bygglov av enskilda fastighetsägare eller om kommunen själva avser att genomföra dessa inventeringar inför kommande exploatering.</p> <p>I LIS-planen (rapporten) bedöms ett par av områdena vara relativt opåverkade avseende befintlig bebyggelse och/ eller bryggor. Attributdata kopplat till GIS-underlaget redovisar en högre påverkansgrad för motsvarande områden. En översyn av ortofoto visar på att tomterna sträcker sig ned till strandlinjen. Det brukar även tillkomma anläggningar med mera i anslutning till bryggor vilket kan störa djurlivet. Ett par av områdena ligger även i nära anslutning till skyddade Natura 2000-områden, vilket indikerar att naturen även utanför det skyddade området kan ha höga biologiska värden. Riktade inventeringar behövs för att identifiera områdesspecifika naturvärden och bedöma hur planerad exploatering påverkar djur- och växtliv och slutgiltigt kunna bedöma platsens lämplighet. Kommunen bör även tydligare redovisa hur arbetet med grön infrastruktur bedrivs, exempelvis genom att peka ut värdefulla skogspartier och strandnära vegetation som är viktiga för biologisk mångfald.</p>	<p>underlag för områdenas naturvärden. Nollalternativet innebär att reviderad LIS-plan med åtta tillkommande LIS-områden inte antas. Bebyggelseutveckling i kommunen sker i stället mot bakgrund av ÖP 2030 tillsammans med tematiskt tillägg för Landsbygdsutveckling i strandnära läge, LIS-plan antagen 2018.</p> <p>Ingen utveckling av bostäder eller verksamheter kommer ske i de tillkommande LIS-områdena. Mark inom de åtta föreslagna områden tas inte i anspråk vilket innebär att naturmiljöerna i stor utsträckning förblir opåverkade. Samtidigt kan prövning via enskilda bygglov komma att ske men i nollalternativet kommer sannolikt inte naturvärdesinventeringar enligt SIS-standard att genomföras vid prövning av enskilda bygglov, vilket innebär en risk för att befintliga naturvärden inte identifieras. Eftersom nollalternativet också ger begränsade möjligheter att styra och samordna utvecklingen inom de LIS-områden som pekas ut i huvudalternativet, kan den långsiktiga påverkan på naturmiljön bli svårare att förutse och hantera.</p> <p>Samlat bedöms nollalternativet medföra risk för negativa konsekvenser på miljöaspekten biologisk mångfald.</p>
--	---	---

	<p>Samlat görs bedömningen att LIS-planen sannolikt medför negativa konsekvenser på miljöaspekten biologisk mångfald, om inte åtgärder i kommande skeden vidtas.</p>		
Friluftsliv och rekreation	<p>Det är positivt att kommunen tydliggör kravet på utredning av friluftslivet inför planläggning och exploatering. Enligt LIS-planen föreslås områden längre inåt land (Bredträsket, Rokån, Långrträsket och Storträsk) som lämpliga för utveckling av verksamhet. Utveckling av näringsverksamhet bedöms kunna gynna friluftsliv och eventuellt turism i inlandet. Det är dock risken för den negativa påverkan på områdenas tillgänglighet som bör beaktas i det fortsatta LIS-arbetet och i kommande utredningar.</p> <p>I LIS-planen bedömer kommunen att det finns goda förutsättningar för att bygga bostäder i de kustnära områdena Jävrebodarna, Ytterstvikens, Trundön A och Trundön B. Tillkommande bostäder och minskad andel allemansrättsligt tillgängliga områden kan innebära risk för negativ påverkan på rekreativitet i området. I Ytterstvikens och Trundön B beskrivs också möjligheter till förtätning av befintlig bebyggelse. I dessa områden är det av särskild betydelse att strandskyddets syften, det vill säga den allmänrättsliga tillgängligheten inom områdena, utredas ytterligare särskilt med anledning av den till viss del redan exploaterade strandlinjen. Privata bryggor, anlagda grillplatser med utemöbler och välklippta gräsmattor från tomtplats ner till strandlinjen har en starkt avhållande effekt för allmänheten. Utredningen bör därmed säkerställa hur tillgängligheten upplevs i dag, samt hur den inte försämras ytterligare exempelvis genom privatisering av strandlinjen.</p> <p>Samlat görs bedömningen att LIS-planen medför risk för negativa konsekvenser på miljöaspekten friluftsliv och rekreation, om inte åtgärder i kommande skeden vidtas.</p>	<p>Nollalternativet innebär att de åtta tillkommande LIS-områdena inte antas och utveckling av befintliga turismverksamheter och besöksmål i inlandet kan försvåras. Längs kusten utvecklas möjligheten till utveckling av bostäder i fyra områden och marken förblir oexploaterad. Nollalternativet innebär därmed att LIS-områden med utvecklingspotential för verksamhet kopplade till besöksnäringen inte etableras och incitamenten för turism i områdena minskar. För de LIS-områden längs kusten, som i huvudalternativet pekas ut för bostadsutveckling, innebär nollalternativet i stället att tillgängligheten för friluftsliv bibehålls. Enskilda bygglov kan prövas, men den samlade påverkan på friluftslivet bedöms ändå bli begränsad.</p> <p>Samlat bedöms nollalternativet medföra neutrala konsekvenser för miljöaspekten friluftsliv och rekreation.</p>	
Kulturmiljö och landskapsbild	<p>Genomförandet av de nya LIS-områdena bedöms medföra en successiv tillkomst av ny bebyggelse och anläggningar i strandnära lägen, vilket kan förändra landskapsbilden, från ett obebyggt eller glest byggt skogsdominerat landskap, till en tydligare bebyggelsestruktur längs stränderna. I kustnära lägen som Jävrebodarna och Trundön, där delar av stränderna idag har låg</p>	<p>Vid nollalternativet, där gällande översiktsplan ÖP2030 och tidigare utpekade 26 LIS-områden fortsatt utgör planeringsförutsättning, ingår inte nu föreslagna åtta LIS-områden. Detta innebär sannolikt en lägre exploateringsgrad och därmed en begränsad direkt</p>	

	<p>påverkansgrad, innebär ytterligare bebyggelse en risk för ökad fragmentering av de öppna och gröna strandavsnitten och ett tydligare visuellt inslag av bebyggelse. Samtidigt sker exploateringen i huvudsak som komplettering och förtätning intill eller mellan befintliga bebyggelsestråk, vilket ger förutsättningar för att anpassa ny bebyggelse till den befintliga strukturen och därmed begränsa påverkan på landskapsbilden förutsatt att hänsyn tas till aspekter såsom utformning, skala och placering.</p> <p>Inom de fyra LIS-områdena, <i>Bredträsket, Rokån, Långträsket</i> och <i>Storsträsk</i>, framgår att ny bebyggelse bör regleras i detaljplan. Genom krav på anpassad byggnadsvolym, material- och färgsättning, bevarande av skogsridåer och viktiga siktlinjer mot vatten, samt fortsatt utredning av eventuella kulturhistoriska värden i kommande planskeden, finns goda möjligheter att genomföra den planerade landsbygdsutvecklingen och samtidigt begränsa eventuell negativ påverkan på kulturmiljö och landskapsbild. Detaljplaneskedet ger därmed en ytterligare möjlighet att pröva markens lämplighet.</p> <p>Inom de fyra kustnära LIS-områdena, <i>Järebodarna, Ytterstviken, Trundön A</i> och <i>Trundön B</i>, framgår av LIS-planen att viss bebyggelseutveckling bör kunna prövas genom bygglov. Vid sådan prövning kan det vara svårare att kontrollera utformning samt den samlade påverkan på landskapsbilden.</p> <p>Stränder och kustlinjer har ofta höga kulturella och estetiska värden vilka bevaras genom strandskyddet (Naturvårdsverket, 2025). Det är viktigt att inför kommande planeringsskeden identifiera eventuella kulturmiljövärden och aspekter viktiga för landskapsbilden för att kunna ta hänsyn till dessa vid eventuella exploateringar. Detta hade kunnat förtydligas i LIS-planen.</p> <p>LIS-planen saknar tillräckliga ställningstaganden för hur hänsyn ska tas till eventuella kulturmiljövärden och värdefull landskapsbild vid framtida exploatering. Planen bör därför kompletteras med tydliga riktlinjer och principer som anger hur kulturmiljö och landskapsbild ska beaktas i kommande planprocesser och vid eventuell exploatering. Vidare behöver planen klargöra hur eventuella fynd av fornlämningar ska hanteras i enlighet med gällande lagstiftning.</p>	<p>påverkan på kulturmiljö och landskapsbild. Viss utveckling kan ändå förväntas ske genom prövning av enskilda bygglov och dispenser, om än i begränsad omfattning. Vid nollalternativet saknas möjligheter att samlat styra lokalisering, utformning och omfattning av bebyggelse inom de aktuella strandområdena, vilket kan innebära att den samlade och långsiktiga påverkan på kulturmiljö och landskapsbild riskerar bli mer fragmenterad.</p> <p>ÖP2030 anger att kommunen vid planläggning i ett tidigt skede ska beakta sådant som fornlämningar, kulturmiljöer och odlingslandskap. Ställningstagandet ger ett visst stöd för att kulturmiljön och landskapsbilden uppmärksammas i fortsatt planering inom nollalternativet och påverkan bedöms bli mer begränsad än vid genomförandet av huvudalternativet.</p> <p>Samlat bedöms nollalternativet medföra naturala konsekvenser för miljöaspekten Kulturmiljö och landskapsbild.</p>
--	---	---

	<p>Samlat görs bedömningen att LIS-planen medför risk för negativa konsekvenser på miljöaspekten Kulturmiljö och landskapsbild.</p>		
<p>Hälsa och säkerhet</p>	<p>LIS-planen innehåller generellt ställningstagande om att risk för negativa effekter för människors hälsa och säkerhet bör noteras och beaktas i det fortsatta planarbetet.</p> <p><u>Ras, skred och erosion</u> Med hänvisning till underlag från SGU bedömer kommunen att det inte finns några geotekniska risker inom något av de åtta föreslagna LIS-områdena. Genom att kommunen följer SGI:s och länsstyrelsens generella rekommendationer om hänsyn till markstabilitet vid planering nära vatten, samt att kunskapsunderlaget avseende geotekniska förhållanden och risker kompletteras i kommande skede i fysisk planering, bedöms riskerna vara fullgott hanterade.</p> <p><u>Översvämning (höga flöden och skyfall)</u></p> <p>LIS-planen innehåller tydliga men generella ställningstaganden kring hantering av översvämningsskeden. Kommunen har även gjort en översiktlig analys av översvämningsskeden, kopplat till skyfall, genom att redovisa eventuella lågpunkter inom LIS-områdena. Risken för översvämning vid skyfall bedöms generellt som låg kopplat till redovisade lågpunkter. Vid byggnation kan markförhållanden och avrinning förändras. LIS-planen framhäver vikten av att hantera dagvattenfrågor tidigt i kommande skede i fysisk planering. Det kan dock vara svårt att hantera översvämningsskeden utifrån ett helhetsperspektiv vid enskilda bygglov.</p> <p>LIS-området <i>Rokån</i> ligger intill vattendrag som ingår i MSB:s översiktliga kartering av översvämningsskeden vilket bedöms inte innebära någon risk. Däremot saknas information om höga flöden i vattendrag nära övriga föreslagna LIS-områden. Här hade LIS-planen kunnat tydliggöra att eventuella utredningar behöver tas fram i kommande planeringsskeden.</p> <p><u>Strålning</u> LIS-planen innehåller inga uttryckliga ställningstaganden om hur markradon ska hanteras i kommande planeringsskeden. Detta hade kunnat tydliggöras för att säkerställa att radonfrågan systematiskt beaktas vid exploatering inom samtliga LIS-områden,</p>	<p>Vid nollalternativet, där gällande översiktsplan ÖP2030 och tidigare utpekade LIS-områden fortsatt utgör planeringsförutsättning, ingår inte nu föreslagna åtta LIS-områden.</p> <p>Utveckling av bebyggelse i dessa LIS-områden kommer inte att ske i föreslagen omfattning. Eventuellt kommer prövning av enstaka bygglov att ske, med stöd utifrån generella ställningstaganden i ÖP. Nollalternativet bedöms innebära neutrala konsekvenser på miljöaspekten Hälsa och säkerhet.</p>	

	<p>särskilt då två av områdena anges ligga inom eventuellt högriskområde för markradon.</p> <p>Samlad bedömning Kunskap om översvämningsrisker till följd av höga flöden i vattendrag saknas för majoriteten av LIS-områdena, . LIS-planen saknar även vissa ställningstaganden kring fortsatt hantering av risker i senare planeringsskeden, varför LIS-planen bedöms medföra risk för negativa konsekvenser för hälsa och säkerhet.</p>		
Vattenkvalitet	<p>Potentiella källor till lokalt försämrad vattenkvalitet kan utgöras av markarbeten, förändrad avrinning, enskilda avloppslösningar samt ökad belastning på strand och vattenmiljöer. För de kompletterade LIS-områdena bedöms dock föreslagen markanvändning inte medföra någon betydande negativ påverkan på vattenkvaliteten, förutsatt att exploateringen sker i begränsad omfattning och med tillämpning av gällande krav på avloppslösningar, dagvattenhantering och markskydd. Eftersom områdena i viss utsträckning redan är påverkade av skogsbruk och befintlig markanvändning bedöms den tillkommande belastningen vara begränsad. Särskild hänsyn bör dock tas i strandnära lägen och i anslutning till mindre vattendrag och sjöar med låg buffringsförmåga.</p> <p>Vid Storsträsk och Bredträsket, där områdena ligger i anslutning till värdefulla vattenmiljöer bedöms känsligheten vara högre. Här kan även små förändringar i markanvändning eller vattenavrinning få relativt stor påverkan på vattenkemin. I dessa områden bör därför försiktighetsprincipen tillämpas, och behov av fördjupade hydrologiska och vattenkemiska bedömningar kan föreligga i senare planeringsskeden.</p> <p>Föreslagen markanvändning bedöms inte medföra någon betydande negativ påverkan på vattenkvaliteten, förutsatt att exploatering sker i begränsad omfattning och med tillämpning av gällande krav på avloppslösningar, dagvattenhantering och markskydd.</p> <p>Samlat görs bedömningen att LIS-planen medför neutrala konsekvenser på miljöaspekten Vattenkvalitet.</p>	<p>Vid nollalternativet, där gällande översiktsplan ÖP2030 och tidigare utpekade 26 LIS-områden fortsatt utgör planeringsförutsättning, ingår inte nu föreslagna åtta LIS-områden. Utveckling av bebyggelse i dessa LIS-områden kommer inte att ske i föreslagen omfattning. Eventuellt kommer prövning av enstaka bygglov att ske. ÖP 2030 omfattar generella ställningstaganden kopplat till vatten- och avloppsförsörjning för hantering av de frågorna.</p> <p>Nollalternativet bedöms medföra neutrala konsekvenser på miljöaspekten Vattenkvalitet.</p>	
Landsbygdsutveckling (klimatpåverkan)	De föreslagna LIS-områdena koncentreras till viss del till redan befintlig bebyggelse samt besöksmål. Vid lokalisering har även avstånd	Nollalternativet framhäver att kommunen ska erbjuda goda förutsättningar för miljövänliga	

	<p>till service beaktats. Detta kan innebära ett stärkt underlag för att främja kollektivt resande. Dock antas ett genomförande av planen kunna leda till ökade persontransporter till och från områdena, främst med bil, då nuvarande kollektivtrafik är begränsad och det saknas särskilda åtgärder i planen för att stärka gång-, cykel- och kollektivtrafik. Översiktligt bedöms avstånden från de utpekade LIS-områdena till närmaste landsbygdscentra i många fall vara så pass stora att gång- och cykeltrafik, som vardagliga färdssätt, begränsas. Det saknas också underlag som tyder på att det idag finns, eller planeras, utbyggda och trafiksäkra gång- och cykelstråk mellan LIS-områdena och närliggande serviceorter.</p> <p>Planen innebär ingen direkt omställning av transportsystemet mot mer hållbara färdssätt, då det saknas information och ställningstaganden i LIS-planen om att möjliggöra eller särskilt främja cykel och gång i anslutning till LIS-områdena. Det saknas även tydliga krav och/eller riktlinjer kring tillgänglighet till kollektivtrafik (till exempel gångavstånd till hållplats, krav på nya hållplatser eller anropsstyrd trafik). Bristande kollektivtrafik lyfts tvärtom i LIS-planen som ett identifierat problemområde som kan medföra fortsatt högt bilberoende.</p> <p>Ett genomförande av planen bedöms sannolikt medföra negativa konsekvenser för miljöaspekten klimatpåverkan.</p>	<p>val där tillgång till gång- och cykelbanor samt utbyggd kollektivtrafik lyft fram som betydande för ett hållbart resande och minskat bilberoende. Av nollalternativet framgår även att kollektivtrafiken ska harmoniseras för att föra samman landsbygd och stad. Klimatpåverkan identifieras som en av tre miljöaspekter där kommunen står inför särskilt stora utmaningar. Att minska utsläppen från biltrafiken anges vara en av kommunens största utmaningar där kommunens generellt glea bebyggelsestruktur utgör en drivande faktor för privatbilism.</p> <p>Nollalternativet innebär fortsatta planeringsförutsättningar för de antagna LIS-områden vilket likt för huvudalternativet innebär ett högt bilberoende och begränsad tillgång till kollektivtrafik.</p> <p>Nollalternativet bedöms sannolikt medföra negativa konsekvenser.</p>
Rennäring	<p>Samtliga LIS-områden ligger inom samebyarnas intresseområden vilket innebär att ny bebyggelse, vägar och ökad mänsklig aktivitet kan skapa störningar, fragmentera betesmarker och lokalt försvåra flyttvägar och brukandet av marken. Kommunen anger generellt att även områden som inte är av riksintresse för rennäringen så långt som möjligt ska skyddas mot åtgärder som försvårar renskötseln, att försiktighet ska iakttas samt samråd ske med berörd sameby när etableringar riskerar att påverka rennäringen negativt.</p> <p>Samtliga LIS-områden ligger inom samebyarnas intresseområden vilket innebär att ny bebyggelse, vägar och ökad mänsklig aktivitet kan skapa störningar, fragmentera betesmarker och lokalt försvåra flyttvägar och brukandet av marken. Kommunen anger generellt att även områden som inte är av riksintresse för rennäringen så långt som möjligt ska skyddas mot åtgärder som</p>	<p>Vid nollalternativet, där gällande översiktsplan ÖP2030 och tidigare utpekade 26 LIS-områden fortsatt utgör planeringsförutsättning, ingår inte nu föreslagna åtta LIS-områden. Utveckling av bebyggelse i dessa LIS-områden kommer inte att ske i föreslagen omfattning. Eventuellt kommer prövning av enstaka bygglov att ske. ÖP 2030 anger övergripande ställningstaganden kopplat till hänsyn till rennäring vid nyetablering, vilket kan medföra otydlig vägledning kring hantering i bygglovsprocessen och risk för negativa konsekvenser.</p>

	<p>försvårar renskötseln, att försiktighet ska iakttas samt samråd ske med berörd sameby när etableringar riskerar att påverka rennäringen negativt. Utifrån tydliggörandet kring möjligheten för samebyarna att få yttra sig under planprocessen, minskar risken för negativa konsekvenser. Det saknas tillräcklig kunskap kring rennäringens behov och okända förutsättningar gör det svårt att bedöma huruvida värden utifrån nuvarande förslag kan beaktas.</p> <p>Samlat görs bedömningen att LIS-planen medför risk för negativa konsekvenser på miljöaspekten Rennäring.</p>	
--	--	--

Riksintressen

Den reviderade LIS-planen pekar ut flera LIS-områden inom områden av riksintresse för kulturmiljövården, friluftsliv och rennäringen. Inget riksintresse för naturvård berörs av gjorda markanspråk.

Kulturmiljövård

LIS-området *Rokån* ligger delvis inom riksintresset för kulturmiljövården, Lillpitedalen (BD 56). LIS-planen behöver tydliggöra riksintressets värden i planen samt hur eventuell påverkan på riksintresset ska kunna undvikas. Det finns därmed risk för påtaglig skada på riksintresset vid genomförandet av LIS-planen.

Friluftsliv

Fyra av de föreslagna LIS-områdena, Jävrebodarna, Ytterstvikén, Trundön A samt Trundön B, ligger inom riksintresse för friluftsliv Norrbottens kust och skärgård, objekt ID 294. LIS-planen framhäver att vid detaljplanläggning eller bygglovsprövning ska en platspecifik utredning och bedömning göras för att säkerställa att riksintressets värdekärnor inte skadas. Samtidigt pekas LIS-områden ut i områden där tillgänglighet till strandområdena bedöms vara delvis påverkade. Utredningen bör därmed säkerställa hur tillgängligheten upplevs i dag, samt hur den inte försämras ytterligare exempelvis genom privatisering av strandlinjen. Det finns därmed risk för påtaglig skada på riksintresset vid genomförandet av LIS-planen.

Rennäringen

Av de åtta kompletterade LIS-områdena är *Bredträsket* belägen inom riksintresse för rennäring. I arbetet med LIS-planen kommer Piteå kommun att föra en dialog med berörd sameby. Det saknas dock en redovisning kring vilka värden inom riksintresset som kan komma att påverkas vid genomförandet av planen. LIS-planen anger att om en etablering kan medföra negativ påverkan på riksintresset för rennäring ska samråd ske med berörd sameby och att bebyggelse inte innebär att en sameby upphäver sin rensköttelsrätt. I områden inom eller i närhet av riksintresse för rennäringen ska stor försiktighet råda vid nyetableringar. En bedömning av påverkan på riksintressets värden saknas i LIS-planen. Det finns därmed risk för påtaglig skada på riksintresset vid genomförandet av LIS-planen.

Rörligt friluftsliv

Av de åtta kompletterade LIS-områdena är de fyra kustnära områdena Jävrebodarna, Ytterstvikén, Trundön A och Trundön B belägna inom riksintresse för turism och friluftsliv enligt miljöbalken 4 kap 2 §, *Norrbottens skärgård*. LIS-planen framhäver att vid detaljplanläggning eller bygglovsprövning ska en platsspecifik bedömning göras för att säkerställa att riksintressets värdekärnor inte skadas. Särskild vikt ska läggas vid att bevara öppna landskapsbilder och tillgång till stränderna för allmänheten. Samtidigt pekas LIS-områden ut i områden där tillgänglighet till strandområdena bedöms vara delvis påverkade. Utredningen bör därmed säkerställa hur tillgängligheten upplevs i dag, samt hur den inte försämras ytterligare exempelvis genom privatisering av strandlinjen. Det finns därmed risk för påtaglig skada på riksintresset vid genomförandet av LIS-planen.

Skyddade områden

Inom Piteå kommun berörs både vattenskyddsområde och Natura 2000-områden av markanspråk som redovisas i LIS-planen.

Vattenskyddsområde

LIS-område *Rokån* överlappar Svensbyfjärden vattenskyddsområde (sekundär skyddszon). Det finns risk för negativ påverkan på vattenskyddsområden beroende på olika faktorer, såsom påverkan under byggtiden, möjlig dagvattenhantering samt hur byggnationen påverkar vattenbalansen i vattenskyddsområdet exempelvis genom andelen hårdgjorda ytor. LIS-planen behöver tydliggöra att utvecklingen i anslutning till vattenskyddsområdet är förenlig med de föreskrifter som gäller för det skyddade området för att negativ påverkan inte ska uppstå.

Natura 2000

Föreslagna LIS-områdena *Bredträsk* och *Storsträsk* är belägna intill Natura 2000-områden. LIS-planens utpekande av markanspråk i anslutning till Natura 2000-områden kan medföra risk för negativa konsekvenser, även om markanspråket sker utanför det skyddade området. LIS-planen behöver kompletteras med områdesspecifika beskrivningar tillsammans med ställningstagande om att det i detaljplaneskedet krävs särskilda utredningar för att säkerställa att inte utpekade värden eller skyddade arter inom Natura 2000-området riskerar att påverkas negativt.

Miljö kvalitetsnormer

De vattenförekomster som LIS-områdena är lokaliserade i anslutning till är samtliga klassificerade i VISS. *Jävrebodarna* och *Rokån* är belägna intill vattenförekomster som endast uppnår måttlig ekologisk status. Övriga vattenförekomster har god ekologisk status. Planens påverkan på miljö kvalitetsnormer för vatten hanteras under miljö aspekten *Vattenkvalitet*.

Mellankommunala frågor och kumulativa effekter

Inga av de föreslagna LIS-områdena bedöms medföra mellankommunal påverkan.

I bedömningen av kumulativa effekter för den reviderade versionen av Piteå kommuns LIS-plan görs en översyn kring huruvida det uppstår kumulativa effekter i de områden där det finns utpekade både gällande samt föreslagna LIS-områden.

Planen bedöms kunna medföra kumulativa effekter avseende ett ökat besöksstryck med slitage och störning på skyddade arter och naturtyper i anslutning till Natura 2000-området Byskeälven samt sjön Storträsk som även omfattas av skyddat Natura 2000-område Piteälven. Det kan även uppstå kumulativa effekter för rennäringen (även områden av riksintresse), vilket behöver framgå och tydliggöras i LIS-planen.

Miljömål

Vid ett genomförande av de kompletterade områdena i LIS-planen har påverkan på följande nationella miljö kvalitetsmål bedömts: *Levande sjöar och vattendrag, Ett rikt djur- och växtliv, Hav i balans samt levande kust och hav, Levande skogar, En god bebyggd miljö och Begränsad klimatpåverkan.*

9 Uppföljning

Enligt 6 kap 12 § MB ska en miljökonsekvensbeskrivning innehålla en redogörelse för de åtgärder som planeras för uppföljning och övervakning av den betydande miljöpåverkan som genomförandet av planen medför. Uppföljning har stor betydelse för att syftet med MKB och det långsiktiga målet om en hållbar utveckling ska uppfyllas. Uppföljning bidrar också till kunskapsuppbyggnad och på sikt bättre och effektivare miljöbedömningar. Uppföljningen av den betydande miljöpåverkan som genomförandet av den fördjupade översiktsplanen innebär bör så långt som möjligt kopplas till befintliga tillsyns-, miljölednings- och övervakningssystem. Uppföljning kan ske i samband med att kommunen tar ställning till översiktsplanens aktualitet. Vilken styrande verkan det tematiska tillägget har haft för miljön kan indirekt följas upp genom kommunens fortsatta arbete med bland annat efterföljande detaljplaner, andra planer, lov och tillstånd med mera. Även andra planers och tillståndsärendens miljökonsekvensbeskrivningar kan vara lämpliga underlag i en sådan utvärdering.

Uppföljningen bör utvärdera vad utfallet av planen blev och i vilken utsträckning som förutsägelserna av konsekvenserna varit korrekta. De åtgärdsförslag som kommunen har identifierat och som anges i det tematiska tillägget eller i den här MKB bör genomföras och utvärderas. I samband med att en ny ÖP tas fram ska detta tematiska tillägg, i de delar det fortfarande är relevant, arbetas in i den nya översiktsplanen.

10 Referenser

- Boverket. (den 23 03 2026). *PBL Kunskapsbanken - Lämplig mark- och vattenanvändning*. Hämtat från <https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/detaljplan/lamplighetsbedomning/>
- Länsstyrelsen. (den 17 12 2019). *Skyddad natur*. Hämtat från Byskeälven SE0820432 - Bevarandeplan Natura 2000-område: <https://geodata.naturvardsverket.se/handlingar/rest/dokument/295022>
- Länsstyrelsen. (den 25 01 2024). *Skyddad natur*. Hämtat från Piteälven SE0820434 - Bevarandeplan Natura 2000-område: <https://geodata.naturvardsverket.se/handlingar/rest/dokument/351216>
- Länsstyrelserna. (2025). *LstBD Grunda kustnära vikar 2016-2018*. Hämtat från Geodatakatalogen: <https://ext-geodatakatalog.lansstyrelsen.se/GeodataKatalogen/srv/api/records/GetMetaDataById?id=e32338e4-a6bd-46b8-929a-9e957cdcbd6d#:~:text=grunda%20vikar%2C%20inventerade%20av%20L%C3%A4nsstyrelsen%20i%20Norrbottnens,%C3%A5r%202016%2D2018%2C%20finansierat>
- MSB. (2026). *Översvämningssportalen*. Hämtat från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap: <https://gisapp.msb.se/Apps/oversvamningsportal/avancerade-kartor/oversvamningskartering.html>
- Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och Statens geotekniska institut (SGI). (den 14 04 2026). *Riskområden för ras, skred, erosion och översvämning*. Hämtat från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB): <https://storymaps.arcgis.com/collections/e842517ce39045a4a7603dba84281208?item=3>
- Naturvårdsverket. (2016). *Regeringsuppdrag-Uppdrag till statliga myndigheter att bidra med underlag för Sveriges genomförande av Agenda 2030*.
- Naturvårdsverket. (2025). *Strandskydd - så fungerar det*. Hämtat från Naturvårdsverket: <https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/skyddad-natur/olika-former-av-naturskydd/strandskydd/>
- Naturvårdsverket. (den 23 03 2026). *Strandskydd- En vägledning för planering o prövning*. Hämtat från <https://www.naturvardsverket.se/vagledning-och-stod/skyddad-natur/strandskydd/omraden-for-landsbygdsutveckling-i-strandnara-lagen/>
- Naturvårdsverket. (2026). *Sveriges klimatmål och klimatpolitiska ramverk*. Hämtat från Naturvårdsverket: <https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/klimatomställningen/sveriges-klimatarbete/sveriges-klimatmal-och-klimatpolitiska-ramverk/>
- Piteå kommun. (2025). *Vattenskyddsområden*. Hämtat från Piteå kommun: <https://www.pitea.se/invanare/Boende-miljo/Vatten-och-avlopp/vattenskyddsomraden/>
- Riksantikvarieämbetet . (2018). *L1993:3898 Lägenhetsbebyggelse Möjlig fornlämning*. Hämtat från Fornsök.
- Riksantikvarieämbetet. (2018). *L1993:4237 Kvarn*. Hämtat från Fornsök: <https://app.raa.se/open/fornsok/lamning/3ff7f4fc-370a-4e41-a178-46027d15f1ef>
- Riksantikvarieämbetet. (2018). *L1993:5155 Fångstgropssystem*. Hämtat från Fornsök: <https://app.raa.se/open/fornsok/lamning/ad273a13-7bef-41e2-bbb6-c6b00c3f0d05>
- Riksantikvarieämbetet. (2021). *Riksintressen för kulturmiljövården - Norrbottens län (BD)*. Hämtat från https://www.raa.se/app/uploads/2022/06/BD_riksintressen.pdf

- Sametinget. (den 25 06 2025). *Rennäring som riksintresse*. Hämtat från Sametinget/
Riskintressen: <https://sametinget.se/riksintressen> 2026
- Trafikverket. (2026). *NVDB på karta*. Hämtat från Trafikverket:
<https://nvdbpakarta.trafikverket.se/map> den 16 04 2026
- VISS. (2026). *Indelningstyper*. Hämtat från VISS-Hjälp: <https://visshjalp.lansstyrelsen.se/detta-beskrivs-i-viss/indelningstyper/> den 25 03 2026
- Naturvårdsverket. (2025). *Strandskydd - en vägledning för planering och prövning*. Hämtat från Naturvårdsverket: <https://www.naturvardsverket.se/vagledning-och-stod/skyddad-natur/strandskydd/fragor-och-svar-om-nya-strandskyddsregler/>